KURIER WILEŃSKI

30-31 lipca 2026 r. Nr 85 (19740) Cena 1,00 euro www.kurierwilenski.lt

W numerze

Lekarze ostrzegają przed SI »10

Remigijus Žemaitaitis a antysemityzm na Litwie i w Europie »12-13

Stanowisko polskich organizacji społecznych na Litwie »21-22

Rodzice liczą wydatki przed 1 września »24

Zespół „Wilia” na XX Światowym Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych

Fot. Miłosz Zajczyk, opr. A.K.

Przez tydzień Rzeszów żył XX Światowym Festiwalem Polonijnych Zespołów Folklorystycznych. W wydarzeniu uczestniczyło 27 zespołów z Europy, Ameryki Północnej, Australii i innych zakątków świata. A Litwę reprezentował Polski Zespół Artystyczny Pieśni i Tańca „Wilia”. Publiczność nie szczędziła Wilniukom ciepłego przyjęcia. »17-20

Tajne więzienie CIA „powróciło” na Litwę »8-9

35. rocznica zbrodni w Miednikach »14-15

ISSN 1392-0405

eprasa.pl bfd4aba6bf

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt)

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedrojć,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiewicz
– fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
– prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwilenski.lt)
i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

Skład i łamanie: Halina Taukin
Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski"
Druk: VšĮ „Vilnijos žodis"
Nakład: 1400 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

DZIENNIK NALEŻY DO EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA GAZET CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
MIDAS

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego
MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Zadanie współfinansowane ze środków Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2026 roku.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie" im. Jana Olszewskiego.

Prywatna spółka odpowie za straty w systemie odpadów. Nie obciąży to klientów

Wileńskie Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami (VAATC) przedstawiło sytuację, jaka powstała w zakładzie sortowania odpadów komunalnych (MBA) regionu wileńskiego.

Po przejęciu przez VAATC kontroli nad zakładem sortowania zmieszanych odpadów komunalnych od spółki Energesman, dyrektor centrum poinformował, że szkody wyrządzone przez tę firmę wynoszą obecnie 18 mln euro i będą dochodzone od samej spółki. Dyrektor VAATC Marius Švaikauskas podkreślił, że w związku z tymi zmianami mieszkańcy nie zapłacą wyższych rachunków za wywóz odpadów.

„Wszystkie straty, jakie Energesman wyrządził regionalnemu systemowi gospodarki odpadami, zostaną odzyskane od samej spółki. Obecnie trwa wyliczanie szkód i strat, a na dziś ich wartość wynosi około 18 mln euro. Jednak wysokość szkód może jeszcze wzrastać aż do całkowitego uporządkowania ilości odpadów znajdujących się na terenie zakładu" — poinformował w środę Švaikauskas.

Na terenie zakładu sortowania odpadów komunalnych w Wilnie może znajdować się około 40 tys. ton śmieci
Fot. Marian Paluszkiewicz

PRYWATNY OPERATOR — BŁĘDNA DECYZJA

Szef VAATC podkreślił, że korzystanie z usług prywatnego operatora zakładu było błędną decyzją.

„Zaangażowanie prywatnego operatora w system gospodarki odpadami się nie sprawdziło. Wilno było ostatnim miastem, które nadal korzystało z usług prywatnego operatora. Na podstawie decyzji Centrum Operacji Sytuacji Ekstremalnych oraz orzeczeń sądu VAATC sam będzie odpowiadał za sortowanie i właściwe zagospodarowanie odpadów" — zaznaczył Švaikauskas.

Z oficjalnych dokumentów Departamentu Ochrony Środowiska wynika, że na terenie zakładu sortowania odpadów komunalnych znajduje się około 20 tys. ton odpadów.

„Jednak części odpadów nie można nawet zinwentaryzować, ponieważ nie ma do nich dostępu. Dopiero po uporządkowaniu całego terenu i zważeniu wszystkich odpadów będziemy mogli dokładnie określić ich rzeczywistą ilość. Szacuje się, że na terenie zakładu może znajdować się około 40 tys. ton odpadów" — stwierdził dyrektor VAATC.

Jego zdaniem uporządkowanie odpadów zgromadzonych na terenie zakładu powinno potrwać około sześciu miesięcy. Centrum Operacji Sytuacji Ekstremalnych zobowiązało VAATC do przywrócenia pełnej sprawności zakładu w tym terminie.

Švaikauskas podkreślił również, że sytuacja w zakładzie została już ustabilizowana — odpady przywożone na teren obiektu są obecnie systematycznie sortowane.

PROBLEMY W SEKTORZE GOSPODARKI ODPADAMI

Jak wcześniej informował kanclerz Ministerstwa Środowiska, Władysław Kondratowicz, regionalna gospodarka odpadami wciąż boryka się z wieloma nierozwiązanymi problemami.

– Szacujemy, że w ciągu 2–3 tygodni sytuacja częściowo się ustabilizuje. Natomiast rozwiązanie problemów, które pojawiły się w całym sektorze gospodarki odpadami, oczywiście potrwa dłużej. Nadszedł czas, aby pomyśleć o zwiększeniu możliwości przetwarzania odpadów w regionie. Mówimy o powstaniu nowej lokalizacji, pozyskaniu innych możliwości, a jest to praca na dziesięciolecia, dlatego już dziś musimy zacząć o tym myśleć — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim" informuje Władysław Kondratowicz.

Kryzys związany z gospodarką odpadami w regionie wileńskim rozpoczął się po ubiegłorocznym pożarze zakładu sortowania odpadów w Wilnie. Do tej pory nie udało się przywrócić jego pełnej działalności, a Wileńska Elektrociepłownia Kogeneracyjna ograniczyła ilość spalanych odpadów. ■

Justyna Giedrojć

eprasa.pl bfd4aba6bf

Rys. Władysław Mickiewicz

Minister obrony Łotwy: bezpośredni atak Rosji na NATO nie jest obecnie możliwy

Bezpośredni konwencjonalny atak Rosji na jeden lub więcej krajów NATO nie jest obecnie możliwy; Kreml, uwikłany w wojnę z Ukrainą, popełniłby strategiczny błąd, decydując się na taki krok i otwierając drugi front — ocenił szef resortu obrony Łotwy Raivis Melnis, polityk z wieloletnim doświadczeniem wojskowym.

„Walka na dwóch frontach byłaby strategicznym błędem (Moskwy). Takim był już atak na Ukrainę, wynikający z błędnej kalkulacji. Dlatego Rosja nie może zrobić niczego podobnego w najbliższej przyszłości. Nie mówię tego tylko po to, by uspokoić nastroje" — oznajmił Melnis w opublikowanym w środę wywiadzie dla łotewskiej agencji LETA.

Minister argumentował, że Rosja utknęła na Ukrainie, a ta skutecznie się broni, przeprowadzając kontrataki i niszcząc rosyjskie możliwości logistyczne. Aby przeprowadzić atak na dużą skalę — kontynuował — Rosja musiałaby wycofać swoje siły z Ukrainy, utworzyć jednostki w pobliżu państw bałtyckich i przystąpić do ofensywy. — To jednocześnie dałoby Ukraińcom znacznie większe możliwości prowadzenia własnych operacji, na które Rosja nie może sobie pozwolić — podkreślił.

Melnis — przed objęciem pod koniec maja urzędu ministra obrony w nowym rządzie Andrisa Kulbergsa — piastował przez lata ważne stanowiska w łotewskich siłach zbrojnych. Zdobył także doświadczenie w misjach międzynarodowych. Ostatnio pełnił rolę doradczą ds. współpracy wojskowej na Ukrainie w stopniu pułkownika.

Minister zwrócił jednak uwagę na to, że Rosja ma zdolności do organizowania różnego rodzaju prowokacji — tak jak dzieje się to już, jeśli chodzi o posługiwanie się nielegalną imigracją na granicach krajów wschodniej flanki NATO i UE.

Zapewnił również, że Łotwa jest w stanie skutecznie zareagować w przypadku zagrożenia.

„Nie mamy żadnych »zielonych ludzików«, tak jak nie mamy żadnych latających dronów. Jeśli pojawi się dron, zniszczymy go, ale jeśli pojawią się »zielone ludziki«, zostaną aresztowani lub zneutralizowani. Zarówno (łotewskie) służby wewnętrzne, jak i siły zbrojne są na to gotowe" — oznajmił Melnis.

Melnis objął stanowisko ministra po incydencie z ukraińskimi dronami, które, nadlatując z Rosji, wtargnęły w łotewską przestrzeń powietrzną i uszkodziły zbiorniki na ropę, znajdujące się kilkadziesiąt kilometrów od granicy. Wydarzenia te doprowadziły do upadku rządu Eviki Siliny.

Mianem „zielonych ludzików" określa się zamaskowanych rosyjskich żołnierzy w mundurach bez dystynkcji i oznaczeń, którzy zostali wykorzystani podczas nielegalnej aneksji ukraińskiego Krymu w 2014 r.

PAP

Imieniny

30 lipca
Piotra, Leopolda, Abdona, Julity, Maryny, Radvilė.

31 lipca
Ignacego, Jana, Adama, Heleny, Igi, Vykintė.

Cytat dnia

„Prezydent USA Donald Trump zgodził się przekazać Ukrainie licencję na produkcję rakiet do systemów Patriot. (...) Zgodził się wydać nam licencję, a następnie odbyłem spotkanie z przedstawicielami sektora produkcyjnego, bardzo ważnymi amerykańskimi firmami zbrojeniowymi"
— powiedział prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski w wywiadzie dla telewizji Fox News.

Liczba dnia

10,5 proc.

o tyle w pierwszym półroczu tego roku wzrosła produkcja prądu na Litwie w porównaniu z tym samym okresem poprzedniego roku. W okresie styczeń-czerwiec wyprodukowano 5,38 TWh prądu. Generatory wiatrowe wyprodukowali 21 proc. całości, słoneczne elektrownie 46 proc., hydroakumulacyjne 4 proc, hydroelektrownie 5 proc.

eprasa.pl bfd4aba6bf

Od 1 października 2026 r. rachunki za usługi komunalne w rejonie wileńskim przechodzą na formę elektroniczną

Spółki komunalne rejonu wileńskiego – ZSA „Nemenčinės komunalininkas" oraz ZSA „Nemėžio komunalininkas" – od 1 października 2026 roku wprowadzają zmianę sposobu dostarczania rachunków (zawiadomień o opłatach).

Od tego dnia papierowe rachunki za ogrzewanie, wodę, ścieki, zarządzanie budynkami wielomieszkaniowymi oraz pozostałe usługi nie będą już wysyłane pocztą.

W celu zapewnienia wygodniejszego, szybszego i bardziej przyjaznego dla środowiska dostępu do informacji, rachunki oraz dane o kwotach do zapłaty będą przekazywane drogą elektroniczną.

Mieszkańcy będą mogli wybrać najdogodniejszy dla nich sposób otrzymywania informacji:
- logując się do systemów samoobsługowych spółek:
- samoobsługa ZSA „Nemenčinės komunalininkas": https://savitarnanemenkom.mokesta.lt;
- samoobsługa ZSA „Nemėžio komunalininkas": https://nkomsavitarna.mokesta.lt;
- pocztą elektroniczną;
- wiadomością SMS (podawana kwota do zapłaty);
- na platformach zbierania opłat „Viena sąskaita" oraz „Ignitis".

Mieszkańcy, którzy chcą nadal otrzymywać rachunki w formie papierowej, będą mogli odebrać je osobiście w punktach obsługi klienta spółek. Mieszkańcy, którzy ze względu na wiek, stan zdrowia lub brak możliwości technicznych nie mogą korzystać z rozwiązań cyfrowych ani przyjechać do placówki, proszeni są o kontakt telefoniczny. Każdą taką sytuację spółki będą rozpatrywać indywidualnie, zapewniając niezbędną pomoc.

Dział obsługi klienta ZSA „Nemenčinės komunalininkas" mieści się przy ul. Piliakalnio 50 w Niemenczynie (rejon wileński). Interesanci są przyjmowani w poniedziałki, środy oraz piątki. Godziny pracy spółki: pn.–czw. 7:30–16:30, pt. 7:30–15:15 (przerwa obiadowa: 11:30–12:15). Tel. +370 5 238 12 75, e-mail: info@nemenkom.lt

Dział obsługi klienta ZSA „Nemėžio komunalininkas" mieści się przy ul. Sodų 23 w Skojdziszkach (rejon wileński). Interesanci są przyjmowani w poniedziałki, środy oraz piątki. Godziny pracy spółki: pn.–czw. 7:00–16:00, pt. 7:00–14:45 (przerwa obiadowa: 11:00–11:45). Tel. +370 603 91 344, e-mail: saskaita@nkom.lt

> Od 1 października 2026 roku papierowe rachunki za ogrzewanie, wodę, ścieki, zarządzanie budynkami wielomieszkaniowymi oraz pozostałe usługi nie będą już wysyłane pocztą.

PROŚBA O AKTUALIZACJĘ DANYCH KONTAKTOWYCH

Mieszkańcy, którzy jeszcze nie udostępnili przedsiębiorstwom komunalnym swojego adresu e-mail lub numeru telefonu komórkowego, proszeni są o jak najszybsze ich przekazanie. Pomoże to zagwarantować, że rachunki i inne ważne informacje będą dostarczane na czas oraz w wybranej formie.

Dane kontaktowe można przekazać:
- ZSA „Nemenčinės komunalininkas" – pocztą elektroniczną: info@nemenkom.lt lub telefonicznie: +370 5 238 12 75;
- ZSA „Nemėžio komunalininkas" – pocztą elektroniczną: saskaita@nkom.lt lub telefonicznie: +370 603 91 344.

Zaleca się również rejestrację w **systemach samoobsługowych** spółek, co umożliwia wygodne odbieranie i przeglądanie rachunków, dokonywanie opłat oraz śledzenie historii rozliczeń. Rejestracji można dokonać samodzielnie, a w przypadku pytań lub potrzeby uzyskania pomocy specjaliści spółek udzielają wszelkich niezbędnych informacji telefonicznie.

Spółki dziękują za wyrozumiałość oraz wybór wygodniejszych i bardziej przyjaznych dla środowiska rozwiązań cyfrowych. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji **Samorządu Rejonu Wileńskiego**

eprasa.pl bfd4aba6bf

PRZESTĘPSTWA Liczba oszustw spadła

W pierwszej połowie bieżącego roku odnotowano 6,98 tys. przypadków oszustw — o 10,2 proc. mniej niż w tym samym okresie ubiegłego roku. Oszuści próbowali w tym czasie wyłudzić od mieszkańców i przedsiębiorstw prawie 24 mln euro, jak podaje Centrum Kompetencji ds. Zapobiegania Praniu Pieniędzy. Tylko w drugim kwartale oszuści finansowi próbowali wyłudzić od mieszkańców i przedsiębiorstw ponad 13,1 mln euro. Instytucjom finansowym udało się zablokować 7,6 mln euro, jednak oszustom i tak przekazano 5,4 mln euro, a rzeczywiste straty mieszkańców i przedsiębiorstw wyniosły prawie 5 mln euro. Dyrektor centrum Eglė Lukošienė twierdzi, że skala oszustw pozostaje znaczna, a oszuści nieustannie poszukują nowych sposobów dotarcia do swoich ofiar.

PRACA Sytuacja zatrudnienia młodych nie jest dobra

Oceniając brak chęci młodzieży do podjęcia pracy, dyrektor Urzędu Pracy stwierdza, że sytuacja nie wygląda dobrze, skoro 15 tys. młodych ludzi nie spieszy się z podjęciem pracy ani z zdobyciem wykształcenia. Według Ingi Balnanosienė młodzi ludzie nie chcą już wykonywać ciężkiej pracy fizycznej, a poszukują zatrudnienia w sektorze usług. „Jeśli mówimy o młodych ludziach, to rzeczywiście muszę zauważyć, że sytuacja nie jest dobra, lub inaczej mówiąc, żyjemy w nowej rzeczywistości" — stwierdziła w środę 29 lipca w radiu LRT Balnanosienė. Według niej dzieje się tak pomimo tego, że w ostatnich latach bezrobocie wśród młodzieży znacznie spadło.

INWESTYCJE W Kłajpedzie planowany Hilton

Firmy deweloperskie Releven i Kopų žuvėdra planują w tym roku rozpocząć w Giruliach w Kłajpedzie budowę Hotelu „Hilton Therme SPA" o wartości ponad 70 mln euro. Będzie to pierwszy hotel sieci Curio Collection by Hilton na litewskim wybrzeżu i jedyny w regionie działający pod międzynarodową marką Hilton — poinformowali deweloperzy. Według ich informacji rozpoczęcie budowy hotelu planowane jest na trzeci kwartał bieżącego roku, a zakończenie — na początek 2029 r.

INFRASTRUKTURA Alkesta zrobi remont dróg przy Polsce za 20 mln euro

Spółka Alkesta, zajmująca się budową dróg i mostów w regionie Olity, należąca do grupy budowlanej Fegda grupė Alkesta, za 19,6 mln euro (z VAT) wyremontuje dwa odcinki dróg krajowych w samorządzie łozdziejskim, prawie 9-kilometrowy odcinek od Łozdzieje do granicy z Polską oraz około 11-kilometrowy odcinek między Šventeţeris a Seirijai. „Poprawiamy połączenia z Polską i tworzymy lepsze warunki dla mobilności wojskowej. Inwestycje zapewnią bezpieczniejsze, wygodniejsze i bardziej niezawodne podróże" — powiedział w komunikacie dyrektor generalny Via Lietuva Martynas Gedaminskas.

GOSPODARKA Wzrosła sprzedaż detaliczna

W pierwszym półroczu bieżącego roku obroty przedsiębiorstw handlu detalicznego (bez VAT) w Litwie wyniosły 11 mld euro według ówczesnych cen — to o 6,9 proc. więcej niż w tym samym okresie ubiegłego roku. W samym tylko czerwcu obrót netto przedsiębiorstw handlu detalicznego wyniósł około 1,99 mld euro według cen bieżących i, w porównaniu z majem według cen porównywalnych, wzrósł o 0,3 proc., jak podała Państwowa Agencja Danych na podstawie wstępnych danych. W ujęciu rocznym — w czerwcu w porównaniu z czerwcem 2025 r. — obroty w cenach porównawczych wzrosły o 5,8 proc. Obroty przedsiębiorstw zajmujących się handlem artykułami spożywczymi w okresie styczeń–czerwiec wzrosły w ujęciu rocznym o 6,9 proc., przedsiębiorstw zajmujących się handlem artykułami niespożywczymi — o 12,1 proc., a obroty przedsiębiorstw zajmujących się detaliczną sprzedażą paliw samochodowych wzrosły o 2,5 proc..

VSAT Na granicy z Białorusią zatrzymano 20 migrantów

W ciągu ostatniej doby na granicy Litwy z Białorusią zawrócono 20 nielegalnych migrantów — poinformowała we wtorek Państwowa Służba Ochrony Granic (VSAT). Portal informacyjny „15min" podał, że migranci ci zostali zawróceni po wykryciu podziemnego tunelu w południowej części kraju. Szef VSAT Rustamas Liubajevas powiedział portalowi, że ostatnio wykrywa się sporo takich tuneli. „Tam (w południowej Litwie — BNS) jest dość sprzyjający teren — wystarczająco zalesione obszary, gdzie grupa może się ukryć. Musimy stosować różne środki, aby wszystkich zatrzymać" — stwierdził funkcjonariusz. W czerwcu poinformowano o podobnej operacji, podczas której straż graniczna i policja poszukiwały migrantów w samorządzie orańskim — wówczas na granicy również wykryto tunel, jednak, jak się podejrzewa, dwie grupy migrantów, liczące po kilkanaście osób, zdołały mimo wszystko przedostać się w głąb Litwy.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. Marian Paluszkiewicz
alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

eprasa.pl bfd4aba6bf

Mijają 82. lata od bohaterskiego zrywu Warszawy. O stolicę Polski bili się także Wilniucy

Powstanie Warszawskie, w którym walczyli też Wilniucy, w 2021 r. trafiło jako przykład do litewskiego opracowania o walce partyzanckiej. Przez lata okupacji świadectwo było raczej kulą u nogi niż dumą — a dyskusja nad jego sensem trwa do dzisiaj, przypominając dyskusje dotyczące... powstania styczniowego 1863 r., gdyż argumenty są podobne.

Apolinary Klonowski

Powstanie warszawskie trwało 63 dni. Na zdjęciu: jeniec niemiecki wzięty przez żołnierzy AK po zdobyciu bronionego przez SS budynku „Pasty", 26 sierpnia 1944 r. **Fot. Archiwum Państwowe w Przemyślu via Narodowe Archiwum Cyfrowe, opr. A.K.**

MINĄ 82 LATA OD WYZWOLEŃCZEGO ZRYWU

Wkrótce minie 82. rocznica powstania Warszawskiego, które miało przywrócić Polsce możliwość decydowania o sobie bez Sowietów i aliantów.

1 sierpnia 1944 r. o godzinie 17:00 żołnierze Armii Krajowej uderzyli na niemieckich okupantów w Warszawie. Warto przypomnieć historię tego powstania, szczególnie w kontekście Wileńszczyzny — a taki kontekst jest zasadny.

Powstanie warszawskie trwało 63 dni. Po kapitulacji Hitler wydał rozkaz systematycznego wyburzania miasta. Z Warszawy zostały gruzy. Miasto było tak zniszczone, że po wojnie rozważano zasadzenie tu parku pamięci.

Komenda Główna AK zdecydowała się na powstanie w momencie, gdy jednostki sowieckie zbliżały się do Wisły. W dzielnicach wyzwolonych przez AK jawnie działały struktury Polskiego Państwa Podziemnego — sądy, podziemna administracja, poczta. Dowódcy liczyli, że Armia Czerwona wkroczy do miasta, w którym Polacy są gospodarzami, a nie tylko wyzwolonymi, i że wymusi to na Stalinie ponowne uznanie rządu londyńskiego, czyli faktycznie rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie.

MODUS OPERANDI SOWIETÓW

Jednak Sowieci zatrzymali się pod Warszawą i wstrzymali działalność sowieckiego lotnictwa w tym rejonie. Dali Hitlerowi czas na pełną likwidację powstańców i miasta. Kiedy alianci zachodni zwrócili się do Moskwy o zgodę na międzylądowanie samolotów dokonujących zrzutów dla powstańców, bo Sowieci kontrolowali niebo po swojej stronie — Sowieci odmówili.

Zgodę wydali dopiero 14 września, gdy w rękach powstańców były już tylko resztki miasta. Ale Sowieci, jako imperium o perfekcyjnie opracowanych procedurach działania, nie zapomnieli o działaniach propagandowych. Wysłali jedną jednostkę złożoną z Polaków i zrobili skromny zrzut sprzętu, a wypromowali to wszędzie jako wielką pomoc powstańcom.

Tymczasem Sowieci internowali żołnierzy Armii Krajowej także na Wileńszczyźnie. Żołnierze AK byli aresztowani, wywożeni i rozstrzeliwani jeszcze przed wybuchem powstania warszawskiego, po Operacji „Ostra Brama", która miała miejsce w dniach 6-15 lipca 1944 r. na Wileńszczyźnie, czyli niecały miesiąc przed powstaniem warszawskim.

CO MA „OSTRA BRAMA" DO WARSZAWY?

Operacja „Ostra Brama" była największym zbrojnym wystąpieniem Polskiego Państwa Podziemnego przed 1 sierpnia. Blisko 6 tys. żołnierzy zaatakowało Wilno zamienione przez Niemców w twierdzę. Już 13 lipca pchor. Jerzy Jensz i kpr. Artur Rychter zatknęli na baszcie Giedymina polską flagę. Po kilku godzinach Rosjanie ją zdjęli i zastąpili sowiecką.

Prawobrzeżna część Wilna znalazła się przez krótki czas pod polską administracją. Dowódca okręgu ppłk Aleksander Krzyżanowski „Wilk" prowadził z Sowietami rozmowy o utworzeniu polskiego korpusu podporządkowanego taktycznie dowództwu sowieckiemu, lecz politycznie — rządowi w Londynie. Wydawało się, że polityczne założenia 7.>>

eprasa.pl bfd4aba6bf

6.>>

operacji zostały zrealizowane. „Czego politycy nie mogli załatwić przy zielonym suknie, my tutaj załatwimy po żołniersku" — mówił Krzyżanowski.

Jednak już 17 lipca Sowieci zaprosili Polaków „na rozmowy", aby tam złamać obietnice i Polaków aresztować. Wzięci do niewoli żołnierze odmówili wcielenia do armii Berlinga (nazywaną też „polską armią ZSRS") i zostali wywiezieni do łagrów. Aresztowani oficerowie trafili do Workuty — część z nich nie przeżyła zsyłki.

Czy Warszawa wiedziała o kolejnej sowieckiej zdradzie? Najpewniej nie wszystko. Do Warszawy przed powstaniem dotarły jedynie szczątkowe meldunki. Najpewniej dowództwo w Warszawie wciąż było przekonane, że Sowieci są jacy są, ale formalnie są aliantami, a więc sojusznikami Polaków. Gdyby dowództwo warszawskie posiadało informacje o sowieckiej zdradzie, być może podjęłoby inne decyzje. Jednak to pozostaje w sferze gdybania.

POWSTANIE NIE OSIĄGNĘŁO BEZPOŚREDNIEGO CELU

Podjęto więc decyzję o wybuchu powstania w Warszawie. Przez 63 dni miasto prowadziło heroiczną walkę. Walczyli w nim także Wilniucy, jak chociażby słynny prof. Witold Kieżun, który mimo brutalnego aresztu przez NKWD po powstaniu, pozorowanych rozstrzelaniach i zesłaniu na Kara-Kum w Turkmenistanie, dożył sędziwego wieku 99 lat. Zmarł w 2021 r. a rozpoznawany był także jako ekonomista światowej sławy.

Powstanie zakończyło się kapitulacją 2 października 1944 r. Miasto zostało zniszczone niemal doszczętnie i nie odmieniło losu Polski. Na konferencji w Jałcie w lutym 1945 r., a więc trzy miesiące po zakończeniu powstania, Stany Zjednoczone i Wielka Brytania ostatecznie przypieczętowały los Polski. Stalin obiecał wolne wybory, do których nigdy nie doszło, a świat Zachodu na to przystał.

Wschodnią połowę kraju wcielono do ZSRS. Rząd londyński stracił uznanie zachodnich aliantów. Komuniści, mający marginalne poparcie społeczne, dzięki sowieckim żołnierzom utrzymali się u władzy w Polsce, a Litwa została włączona do ZSRS.

CZY POWSTANIE MIAŁO SENS? „PRAGMATYCY" I „ROMANTYCY"

Spór o sens powstania warszawskiego ma długą tradycję i wykracza poza sam sierpień 1944. Jak w latach 60. zauważała paryska „Kultura", już w XIX w. polscy intelektualiści dzielili się na romantyków, widzących w zbrojnym oporze warunek przetrwania narodu, i pozytywistów albo „realistów", czy „pragmatyków", przekonanych, że organiczna praca i czasem nawet ugoda z zaborcami dają lepsze efekty.

Współcześni krytycy powstania wskazują przede wszystkim na skalę strat. Prawie 200 tys. ofiar, w tym kwiat intelektualny narodu, zniszczone miasto. Wskazują, że decydenci mieli niepełne informacje o planach sowieckich, że nie zabezpieczyli realnej pomocy sojuszników, że nie docenili, iż Stalin nie chciał suwerennej Polski — bez względu na to, czy jej stolica była w polskich rękach, czy nie. Faktycznie Polacy byli pozostawieni sami sobie, jak Rzeczpospolita Obojga Narodów tuż przed zaborami w XVIII w.

Obrońcy powstania z kolei podkreślają, że wiedzą, jakie racje polityczne kierowały dowódcami — działali w interesie suwerennej Polski. Klęska militarna, nie musi oznaczać porażki w dłuższej perspektywie. Że „łatwiej jest powiedzieć, że jest się realistą, niż tchórzem". Jednak pamięć o powstaniu stała się jednym z najważniejszych elementów dziedzictwa polskiej walki o wolność. Podobnie przegrane powstania XIX w. były — wbrew pozorom — jedną z dróg, które doprowadziły do odzyskania niepodległości w 1918 r. Sam Józef Piłsudski wyrażał opinię, że w 1918 r. „po prostu dokończył powstanie styczniowe", gdyż wychowany był na ideach powstańców — tych samych, których herb z litewską Pogonią, ruskim archaniołem Michałem i polskim Orłem dziś wisi w Kaplicy Powstańców na wileńskiej Rossie.

Jeden z półanonimowych komentatorów, wyrażając swój stosunek do powstania warszawskiego, pisał w paryskiej „Kulturze" w 1969 r., że „naród, który nie produkuje ludzi zdolnych do ofiary i poświęcenia, nie jest w stanie prowadzić realnej polityki".

Jednocześnie zauważał, że powstanie to nie tylko „śmierć na barykadach", ale też podjęcie „reform i głoszenie owego programu z przeświadczeniem osobistej klęski" czy praca „bez widoku bezpośredniego sukcesu". Jednym słowem — ofiarą dla ojczyzny jest też to, nad czym pracują i czego uniknąć pozwalają nauczyciele, prawnicy, intelektualiści, a nie tylko „śmierć w ogniu walki".

POWSTANIU PRZYGLĄDAŁA SIĘ TAKŻE LITWA

Co ciekawe, powstanie warszawskie analizuje też Litwa i to w nowoczesnym kontekście.

W opracowaniu z 2021 r. „Jak wygrać wojnę partyzancką? Analiza wojen niekonwencjonalnych z wnioskami dla Litwy" przygotowanym dla Akademii Wojskowej im. gen. Jonasa Žemaitisa, autorzy (wśród których jest Polak, Artur Płokszto), przyjrzeli się kwestii powstania warszawskiego, próbując znaleźć odpowiedź, czy taka akcja ma sens od strony militarnej.

„To było jedno z najważniejszych wydarzeń w historii Polski i do dziś trwają dyskusje nad sensem (powstania warszawskiego)" — czytamy w opracowaniu. Pozycja skupia się jednak na kwestii militarnej, gdyż przygląda się raczej walce w nierównej sytuacji — tak, jak Litwa, która jest w porównaniu do swoich sąsiadów krajem bardzo małym. Autorzy podkreślają jednak, że skutki powstania nie skończyły się z jego upadkiem — i że należy też spojrzeć na to, jakie struktury po sobie zostawili żołnierze. ■

***

Na podst. Davies N., Boże Igrzysko; Kaczmarek R., Historia Polski 1914–1989; Kucharczyk G., Historia Polski 1914–2022; „Kultura"; „Kurier Wileński", archiwum biblioteczne „Kuriera Wileńskiego"; mat.pras.; IPN; Kaip laimėti partizaninį karą? Nekonvencinių karų analizė su išvadomis Lietuvai. Mokslo studija (2021)

eprasa.pl bfd4aba6bf

Tajne więzienie CIA „powróciło” na Litwę — kto przyjął pieniądze od Amerykanów?

Sprawa tajnego więzienia CIA na Litwie powróciła do debaty publicznej. Część opozycji żąda nowego dochodzenia.

Antoni Radczenko

Rzekome więzienie CIA funkcjonowało na Litwie w latach 2005-2006
Fot. Marian Paluszkiewicz

Strona rządząca jest sceptyczna względem tej inicjatywy. Politolog i historyk dr Šarūnas Liekis sądzi, że najważniejsza kwestia to, kto po stronie litewskiej przyjął pieniądze od Amerykanów.

W lipcu Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu przyznał obywatelowi Arabii Saudyjskiej Abdowi Al Rahimowi Husseinowi Al-Nashiriemu 30 tys. euro odszkodowania za bezprawne przetrzymywanie w tajnym amerykańskim więzieniu na Litwie oraz zobowiązał władze litewskie do zwrócenia się do Waszyngtonu z zapewnieniem, że podejrzanemu o terroryzm nie zostanie wymierzona kara śmierci. Ogółem trybunał wydał trzy orzeczenia dotyczące przetrzymywania osób w placówkach CIA na Litwie. Obecnie litewska Prokuratura Generalna kontynuuje wznowione postępowanie przygotowawcze.

NIE BĘDZIE DOCHODZENIA

Biuro Kontrolerów Wywiadu oświadczyło, że nie planuje wszczęcia dochodzenia w sprawie domniemanego więzienia CIA, które mogło funkcjonować na Litwie w latach 2005—2006. „Kontrolerzy wywiadu oceniają, że obecnie nie ujawniono nowych, istotnych okoliczności faktycznych, które stanowiłyby podstawę do wszczęcia przez nich dochodzenia” — oświadczył BNS starszy doradca Biura Kontrolerów Wywiadu, Justas Gaidys.

Gaidys dodał, że jeśli pojawiają się nowe okoliczności, to biuro nie wyklucza możliwości wszczęcia dochodzenia. Zaakcentował, że kontrolerzy w pierwszej kolejności wzięli pod uwagę fakt, że Komisja Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony, działając na zlecenie Sejmu, przeprowadziła już w poprzedniej dekadzie parlamentarne śledztwo dotyczące tego więzienia. Biuro zapowiada zainicjowanie dialogu międzyinstytucjonalnego. „Celem tego dialogu będzie ocena możliwości uzyskania nowych danych, a także potrzeby podjęcia dodatkowych działań w ramach kompetencji kontrolerów wywiadu oraz wypracowanie pełnego obrazu sytuacji” — powiedział przedstawiciel Biura Kontrolerów Wywiadu.

Dziekana Wydziału Nauk Politycznych i Dyplomacji Uniwersytetu Witolda Wielkiego, historyka i politologa Šarūnasa Liekisa, nie zdziwiło stanowisko biura.

— Całkiem możliwe, że kontrolerzy wywiadu zwyczajnie nie otrzymują informacji z odpowiednich instytucji. Nie posiadając informacji, nie mogą wszcząć dochodzenia. Prezydent oświadczył, że więzień nie było. Moim zdaniem, dochodzenie ma prowadzić nie wywiad, tylko prokuratura. W moim przekonaniu w tym przypadku doszło do złamania prawa narodowego — ocenia politolog w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”, dodając, że w interesie Litwy jest wyjaśnienie sprawy do końca.

KOALICJA I OPOZYCJA

Na temat możliwego więzienia CIA wypowiedzieli się czołowi politycy kraju. Przed kilkoma tygodniami prezydent Gitanas Nausėda oświadczył, że jego zdaniem więzienia nie było, dlatego nowe śledztwo nie jest potrzebne. „Czy nowe dochodzenie coś zmieni, mam spore wątpliwości” — skomentował lider państwa.

Premier Mindaugas Sinkevičius również nie widzi potrzeby inicjowania nowego śledztwa. „Premier ufa niezależnie działającym organom ścigania oraz prowadzonemu przez nie postępowaniu, dlatego obecnie nie widzi podstaw do inicjowania nowego procesu politycznego” — napisano w oświadczeniu szefa rządu.

Śledztwa domaga się część opozycji. Przewodnicząca Ruchu Liberałów Viktorija Čmilytė-Nielsen uważa, że Litwa musi wyjaśnić okoliczności związane z domniemanym funkcjonowaniem na terytorium kraju tajnego więzienia CIA. Jej zdaniem jest to konieczne, aby rozwiać wątpliwości i zapobiec kolejnym sprawom przeciwko Litwie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka.

„Powiedziałabym, że nienormalna jest sytuacja, w której państwo płaci odszkodowanie, a jednocześnie 9.>>

eprasa.pl bfd4aba6bf

8.>>

najwyżsi politycy i przywódcy państwa twierdzą, że płacimy je za nic i nie ma potrzeby prowadzenia dalszego śledztwa. Uważam więc, że kwestią honoru jest udzielenie odpowiedzi na te pytania. W przeciwnym razie ta historia się nie zakończy — będzie trwać dalej, a w przyszłości mogą pojawić się kolejne odszkodowania, być może nawet większe" — powiedziała polityk na antenie Radia Žinių.

Podobne zdanie ma minister spraw zagranicznych Litwy. Kęstutis Budrys uważa, że Litwa ma obowiązek zbadać podejrzenia dotyczące tajnego więzienia CIA, które mogło zostać utworzone na terytorium państwa ze środków Stanów Zjednoczonych. „Uważam, że odpowiedź na to pytanie jest kwestią honoru Litwy. Nie mamy prawa pozostawić tej sprawy niewyjaśnionej, ponieważ jej tuszowanie rzuca cień na wszystkich, którzy pełnią lub pełnili jakiekolwiek funkcje w państwie — niezależnie od tego, czy sprawowali je w przeszłości, czy sprawują je obecnie" — powiedział szef dyplomacji w wywiadzie dla programu „Redakcija".

HISTORIA WIĘZIENIA

Liekis oświadczył, że Litwa powinna wyjaśnić sprawę tajnego więzienia CIA.

— Tamten przypadek to bardzo zła praktyka. Poza tym, za przysługę Litwie zapłacono. Podstawowe pytanie, do kogo konkretnie, do jakiej instytucji państwowej trafiły te pieniądze. Tego nie wiem. Możemy tylko spekulować — domniemuje historyk.

Po raz pierwszy o możliwym funkcjonowaniu na Litwie ośrodka zatrzymań CIA poinformowała w 2009 r. amerykańska stacja telewizyjna ABC News, podając, że w latach 2004—2005 niedaleko Wilna przetrzymywano ośmiu podejrzanych o terroryzm. W tym samym roku Komisja Bezpieczeństwa Narodowego i Obrony, która przeprowadziła śledztwo parlamentarne, nie ustaliła, czy zatrzymane osoby były przewożone na Litwę, stwierdziła jednak, że istniały warunki umożliwiające taki transport. Prokuratura potwierdziła w tym roku, że nadal prowadzi śledztwo w sprawie nielegalnego przewożenia ludzi przez granicę państwową.

Rzecznik prasowa Prokuratury Generalnej Elena Martinonienė powiedziała agencji ELTA, że podczas badania okoliczności związanych z możliwym funkcjonowaniem więzienia CIA na Litwie zwrócono się do Departamentu Sprawiedliwości USA.

„Litewska prokuratura kilkakrotnie zwracała się do Stanów Zjednoczonych z prośbą o przekazanie dodatkowych informacji dotyczących domniemanego przetrzymywania osób na Litwie lub ich transportowania przez terytorium kraju, jednak z Departamentu Sprawiedliwości USA otrzymano odpowiedzi, że Stany Zjednoczone nie mają możliwości uzyskania żądanych informacji ani realizacji wniosków o pomoc prawną" — oświadczyła.

W moim przekonaniu doszło do złamania prawa narodowego — sądzi Šarūnas Liekis **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Kolejny krok w kierunku stadionu w Wilnie

Firma Civinity Engineering podpisała umowę z generalnym wykonawcą Naresta na zaprojektowanie i montaż systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji na Stadionie Narodowym w Wilnie. Spółka przejmie też odpowiedzialność za projekt wykonawczy sieci wytwarzania i transportu ciepła. Wartości kontraktu strony nie ujawniły.

Prace projektowe już trwają. Do końca lata zespół ma doprecyzować rozwiązania techniczne, zharmonizować je w ramach cyfrowego modelu budynku i przygotować rysunki robocze. Montaż systemów ruszy we wrześniu 2026 roku i potrwa do lipca 2027 roku.

Stadion będzie obiektem złożonym funkcjonalnie — znajdą się w nim strefy dla widzów, loże, kuchnie, sale konferencyjne, pomieszczenia transmisyjne, administracyjne oraz muzeum. Każda z tych stref będzie działać z inną intensywnością i w różnych godzinach, co stawia przed projektantami szczególne wyzwanie. „Obciążenie stadionu w ciągu dnia może wzrosnąć od normalnego trybu pracy administracji i muzeum do tysięcy osób podczas wydarzenia. Musimy precyzyjnie zarządzać każdą strefą i nie zużywać energii tam, gdzie w danym momencie nie jest ona potrzebna" — powiedział Jacka.

Wybór wykonawcy poprzedzała szczegółowa ocena. „Już na etapie selekcji zespół dogłębnie zapoznał się z projektem i wykazał, że potrafi szybko zgromadzić niezbędnych specjalistów" — powiedział Tadas Grincevičius, dyrektor generalny „Naresta".

Stadion powstaje przy ul. Ozo 27, w ramach kompleksu o powierzchni 228 tys. mkw. na terenie 22 hektarów. Obiekt będzie spełniał wymogi kategorii IV UEFA, a cały kompleks ma uzyskać klasę efektywności energetycznej A++. Otwarcie zaplanowano na czwarty kwartał 2027 roku.

Na stadionie poza wydarzeniami mają też być pomieszczenia i sale do innej działalności.

Opr. A.K.
na podst. BNS, VMA

eprasa.pl bfd4aba6bf

Lekarze ostrzegają przed leczeniem poprzez sztuczną inteligencję

Honorata Adamowicz

Coraz więcej pacjentów przychodzi do gabinetów lekarskich z diagnozą przygotowaną przez sztuczną inteligencję. Pomaga ona szukać informacji o objawach i lekach, ale lekarze ostrzegają: AI nie może zastąpić specjalisty.

– Sztuczna inteligencja coraz mocniej wkracza do medycyny. Pacjenci korzystają z ChatGPT, aby analizować swoje objawy, sprawdzać informacje o lekach albo próbować samodzielnie znaleźć przyczynę dolegliwości. Pacjenci bardzo często przychodzą do lekarza, ponieważ wcześniej pytali ChatGPT o swoje objawy, przyjmowane leki i możliwe leczenie. Zdarza się, że po otrzymaniu diagnozy i zaleceń mówią: „Sztuczna inteligencja twierdzi, że leczenie jest niewłaściwe, że mam inną chorobę albo że te leki mogą mi zaszkodzić” — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”prof. Julius Kalibatas, prezes Litewskiego Stowarzyszenia Lekarzy Rodzinnych

Zdaniem eksperta największym problemem jest to, że sztuczna inteligencja nie ma możliwości przeprowadzenia pełnego badania i oceny pacjenta.

– Lekarz widzi człowieka, rozmawia z nim, zadaje dodatkowe pytania, analizuje całą historię chorób, wykonuje badanie i dopiero wtedy podejmuje decyzję. Sztuczna inteligencja tego nie potrafi — podkreśla medyk.

Jak wyjaśnia, pacjent korzystający z AI często sam wybiera informacje, które uważa za najważniejsze. Może opisać jeden objaw, który wydaje mu się istotny, ale pominąć inne szczegóły, które dla lekarza mają kluczowe znaczenie.

– Pacjent przekazuje sztucznej inteligencji tylko te informacje, które sam uznaje za ważne. Czasami właśnie pominięty szczegół decyduje o prawidłowej diagnozie. W niektórych przypadkach sztuczna inteligencja może wskazać niewłaściwą chorobę, zaproponować nieodpowiednie leczenie albo źle zinterpretować objawy — zaznacza prof. Kalibatas.

Rys. Władysław Mickiewicz

TE SAME OBJAWY MOGĄ OZNACZAĆ RÓŻNE CHOROBY

Lekarze zwracają uwagę, że medycyna nie działa wyłącznie według prostych schematów. Ten sam objaw może mieć wiele różnych przyczyn.

– Sztuczna inteligencja działa głównie na podstawie wcześniej zebranych informacji i schematów. Jeśli widzi określone objawy, może wskazać konkretną chorobę. Jednak w praktyce lekarskiej te same objawy mogą oznaczać różne choroby, dlatego zawsze potrzebna jest ocena lekarza — mówi prezes Litewskiego Stowarzyszenia Lekarzy Rodzinnych.

Jak podkreśla, każdy pacjent jest inny, a leczenie wymaga indywidualnego podejścia.

AI POMOCNIKIEM, A NIE LEKARZEM

Prof. Kalibatas zaznacza, że nie należy odrzucać nowych technologii. Jego zdaniem sztuczna inteligencja może być bardzo przydatnym narzędziem, jeśli jest odpowiednio wykorzystywana.

– Sztuczna inteligencja jest dobra jako dodatkowa pomoc. Można zapytać ją na przykład o możliwe działania niepożądane leków, komplikacje albo ogólne informacje dotyczące choroby — wyjaśnia rozmówca.

Problem pojawia się wtedy, gdy pacjent zaczyna traktować AI jako zastępstwo lekarza.

– Ostateczną diagnozę i leczenie ustala lekarz. Sztuczna inteligencja może pomóc zarówno pacjentowi, jak i lekarzowi, ale nie może przejąć odpowiedzialności za decyzję medyczną — podkreśla specjalista.

Lekarz zwraca uwagę również na drugi problem związany z korzystaniem z AI — bezpieczeństwo danych. Wiele osób wpisuje do internetowych narzędzi informacje o swoich chorobach, wynikach badań, przyjmowanych lekach czy historii leczenia. Zdaniem prof. Kalibata takie informacje mogą być bardzo cenne, ale jednocześnie wymagają ostrożności.

– Musimy pamiętać, że dane przekazane do internetu nigdy nie są w pełni bezpieczne. Informacje o chorobach czy leczeniu mogą zostać wykorzystane przez osoby, które mają złe intencje. Jeżeli ktoś dowie się, że dana osoba cierpi na przykład na chorobę Alzheimera albo inne problemy związane z pamięcią, może próbować wykorzystać tę wiedzę do manipulacji czy oszustwa — ostrzega lekarz.

Przestępcy coraz częściej wykorzystują informacje o słabościach ludzi, aby wywierać presję i wyłudzać pieniądze.

– Osoba, która wie dużo o sytuacji zdrowotnej człowieka, może łatwiej nim manipulować. Dlatego nie należy bez zastanowienia przekazywać sztucznej inteligencji wszystkich informacji o sobie — dodaje prof. Kalibatas. ■

eprasa.pl bfd4aba6bf

Po brutalnym pobiciu nastolatki wraca pytanie: Co z telefonami w szkołach?

Honorata Adamowicz

Brutalne pobicie nastolatki w Mariampolu, którego świadkowie nie tylko nie przerwali, ale również nagrali i udostępnili pobicie w mediach społecznościowych, ponownie otworzyło w Litwie debatę o bezpieczeństwie dzieci zarówno w szkołach, jak i w przestrzeni cyfrowej.

Jurgita Šukevičienė, przewodnicząca Komitetu Oświaty i Nauki Sejmu Republiki Litewskiej uważa, że problem dotyczy szerszego zagadnienia bezpieczeństwa dzieci **Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA**

Po tym wydarzeniu Kancelaria Prezydenta zaapelowała o powrót do dyskusji nad zaostrzeniem przepisów dotyczących korzystania przez uczniów z prywatnych telefonów komórkowych.

Sprawa ponownie skierowała uwagę na problem używania smartfonów przez dzieci i młodzież. Zwolennicy większych ograniczeń argumentują, że telefon w rękach uczniów może stać się nie tylko rozpraszaczem podczas lekcji, ale również narzędziem przemocy, cyberprzemocy i rozpowszechniania szkodliwych treści.

Jurgita Šukevičienė, przewodnicząca Komitetu Oświaty i Nauki Sejmu Republiki Litewskiej, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim" podkreśla, że jasne zasady korzystania z urządzeń mobilnych w szkołach są potrzebne.

– Już dziś wiele placówek oświatowych opracowało własne regulaminy i stosuje różne rozwiązania od odkładania telefonów do specjalnych szafek lub pojemników po obowiązek pozostawiania ich w plecakach na czas lekcji. Takie rozwiązania sprawdzają się w wielu szkołach, choć ich forma zależy od wieku uczniów oraz specyfiki danej placówki — mówi Šukevičienė.

Jak zaznacza, obecne regulacje pozwalają szkołom dostosować zasady do własnych potrzeb. Telefony mogą być wykorzystywane podczas zajęć, jeśli służą nauce, a także w sytuacjach związanych ze zdrowiem ucznia lub innymi uzasadnionymi powodami.

W SEJMIE TRWA DYSKUSJA O NOWYCH ZASADACH

Temat jednak nie został zamknięty. W Komitecie Oświaty i Nauki Sejmu Republiki Litewskiej nadal trwa debata nad tym, czy obecne rozwiązania są wystarczające i czy potrzebne są bardziej zdecydowane przepisy obowiązujące w całym kraju.

Dyskusja coraz częściej wykracza poza sam zakaz używania telefonów podczas lekcji. Politycy i eksperci analizują również możliwość ograniczenia, a nawet całkowitego zakazu korzystania przez dzieci i młodzież z niektórych platform społecznościowych.

Zdaniem Šukevičienė problem dotyczy szerszego zagadnienia bezpieczeństwa dzieci w świecie cyfrowym. Jej zdaniem coraz częściej pojawia się potrzeba stworzenia jednolitych zasad dla wszystkich szkół.

– Obecne rozwiązania pozostawiają szkołom dużą swobodę w ustalaniu własnych zasad, jednak coraz częściej pojawiają się głosy, że potrzebne są jednolite przepisy obowiązujące w całym kraju — zaznacza.

PREZYDENT: SAMOREGULACJA JUŻ NIE WYSTARCZY

Do sprawy odniósł się również Pałac Prezydencki. Główny doradca prezydenta ds. polityki gospodarczej i społecznej Vaidas Augustinavičius przekonuje, że dotychczasowy model, oparty głównie na rekomendacjach i samodzielnych decyzjach szkół, może być niewystarczający.

Do zdarzenia w Mariampolu doszło w połowie lipca. Niepełnoletnia dziewczyna została zaatakowana przez swoich rówieśników. Osoby obecne na miejscu nie zareagowały, lecz obserwowały zdarzenie i nagrywały je telefonami. Dramatyczne nagranie jeszcze tego samego wieczoru trafiło do internetu i szybko zaczęło krążyć w mediach społecznościowych.

– Zdaniem prezydenta nie można już dłużej pozostawiać tej kwestii samoregulacji. Jeszcze tej jesieni prezydent powróci do tematu zasad korzystania ze smartfonów w szkołach — powiedział na antenie Žinių radijas.

Jak zaznaczył, temat był omawiany również z ministrem spraw wewnętrznych, który powołał grupę roboczą zajmującą się sposobami zwiększenia ochrony dzieci w przestrzeni cyfrowej.

– Jednym ze sposobów jest uregulowanie zasad korzystania z telefonów komórkowych w szkołach. Nie może to opierać się wyłącznie na samoregulacji — potrzebne są bardzo jasne zasady obowiązujące całą Litwę — podkreślił doradca prezydenta. ■

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

eprasa.pl bfd4aba6bf

Remigijus Žemaitaitis a antysemityzm na Litwie i w Europie

Remigijus Žemaitaitis za antysemickie wypowiedzi może doczekać się impeachmentu. Analityk Matas Baltrukevičius nie sądzi, aby wyrok sądu wpłynął na popularność polityka i dodaje, że krytyka działań Izraela może mieć charakter antysemicki.

Antoni Radczenko

Litewski Sąd Apelacyjny orzekł w ubiegłym tygodniu, że lider Świtu Niemna Remigijus Žemaitaitis został zasadnie skazany w sprawie karnej dotyczącej antysemickich wypowiedzi. Sąd Apelacyjny podwyższył wcześniej nałożoną na r. Žemaitaitisa grzywnę z 5 tys. do 10 tys. euro. Orzeczenie weszło w życie natychmiast, jednak może zostać zaskarżone w drodze kasacji do Sądu Najwyższego Litwy.

Remigijus Žemaitaitis za antysemickie wypowiedzi może doczekać się impeachmentu **Fot. Andrius Ufartas, ELTA**

ORZECZENIE SĄDU I IMPEACHMENT

Sąd Apelacyjny stwierdził, że sąd pierwszej instancji zasadnie uznał Žemaitaitisa za winnego publicznego wyszydzania, znieważania oraz podżegania do nienawiści wobec grupy osób i jej członków ze względu na ich narodowość żydowską, a także publicznego, rażącego umniejszania znaczenia Holokaustu dokonanego na Litwie przez nazistowskie Niemcy w sposób obraźliwy i uwłaczający. „W tych tekstach polityk nie odnosi się do rzeczywistych faktów historycznych, lecz do wymyślonego wydarzenia — „litewskiego Holokaustu", bezpodstawnie utożsamiając działania żydowskich partyzantów z systematycznymi represjami sowieckimi oraz próbując przekonać, że do deportacji i wyniszczania Litwinów przyczynili się także sami Żydzi" — poinformował Sąd Apelacyjny.

Opozycja żąda przeprowadzenia procesu impeachmentu. „Orzeczenie sądu weszło w życie. Nie zostało miejsca na wyjaśnienia i usprawiedliwiani się, że Žemaitaitis został nieprawidłowo zrozumiany. Sąd uznał go winnego działalności przestępczej, dlatego powinien zrezygnować z mandatu sejmowego. Wystarczy skazanych i sądzonych polityków w Sejmie i w ogóle w polityce litewskiej" — napisał prezes konserwatystów Laurynas Kasčiūnas.

Przewodnicząca Ruchu Liberałów Viktorija Čmilytė-Nielsen zaapelowała o ujednolicenie przepisów prawnych, aby parlamentarzysta unikający procedury impeachmentu również miał zakaz kandydowania w wyborach do Sejmu przez okres 10 lat. „Takie taktyczne kalkulacje rzeczywiście się zdarzają, dlatego dyskusja na ten temat ma sens" — powiedziała na antenie Žinių radijas polityk.

Przewodniczący Sejmu Juozas Olekas zasugerował, że warto zaczekać na orzeczenie Sądu Najwyższego. „Sąd Konstytucyjny wyjaśnił, że procedura impeachmentu może zostać wszczęta dopiero po uprawomocnieniu się ostatecznego orzeczenia sądu, czyli po wydaniu wyroku przez Sąd Najwyższy Litwy albo po wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny, jeśli nie zostanie on zaskarżony w drodze kasacji. Z tego, co mi wiadomo, Žemaitaitis zamierza odwołać się od tego orzeczenia, dlatego najprawdopodobniej trzeba będzie jeszcze poczekać" — oświadczył socjaldemokrata.

PARADOKSALNA SYTUACJA

Teraz mamy do czynienia z sytuacją, mówi analityk powiązany z Wileńskim Instytutem Analizy Politycznej Matas Baltrukevičius, kiedy impeachment dla Remigijusa Žemaitaitisa staje się czymś realnym.

– Na razie w Sejmie nie ma porozumienia, czy szykować impeachment już teraz, czy jednak zaczekać na werdykt Sądu Najwyższego, bo Žemaitaitis raczej odwoła się do najwyższej 13.>>

eprasa.pl bfd4aba6bf

12.>>
instancji. Teoretycznie jest możliwość, że Sejm już teraz rozpoczyna impeachment, a później Sąd Najwyższy uchyla wyrok. Musimy zaczekać, w którą stronę to się przechyli — oświadczył analityk.

Rozmówca nie sądzi, że sam wyrok sądowy raczej nie wpłynie na popularność polityka.

– Tak naprawdę ta sytuacja nie jest czymś nowym. Mamy do czynienia z prawnym wyjaśnieniem sytuacji, którą wszyscy znają od dawna. Jeśli komuś to nie przeszkadzało wcześniej, to nie będzie przeszkadzało również teraz. A ci, co nie lubili Żemaitaitisa wcześniej, też zostaną na tym samym stanowisku. Nie sądzę, żeby to wpłynęło na popularność partii — podkreślił Baltrukevičius.

Z ostatnich badań opinii publicznej, przeprowadzonych przez Baltijos tyrimai na zlecenie agencji ELTA, wynika, że Remigijusowi Żemaitaitisu nie ufa 16 proc. badanych. Jest to najwyższy wskaźnik wśród polityków. Na drugim miejscu znalazł się były premier i przewodniczący Sejmu Saulius Skvernelis (15 proc.), a na trzecim była premier Ingrida Šimonyte (9,8 proc.). Paradoks sytuacji polega na tym, że Żemaitaitis jest politykiem z najmniejszym i największym zaufaniem społecznym. 9 proc. respondentów oświadczyło, że ufa politykowi. Lidera Świtu Niemna wyprzedził tylko prezydent Gitanas Nausėda, którego zaufanie społeczne jest na poziomie 12,4 proc.

Wystarczy skazanych i sądzonych polityków w Sejmie — twierdzi Laurynas Kasčiūnas **Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA**

KRYTYKA IZRAELA A ANTYSEMITYZM

Wojna z Hamasem w dużym stopniu zmieniła postrzeganie Izraela w Europie. Po zamachu z 7 października 2023 r. opinia publiczna była po stronie Izraela. Działania odwetowe wydawały się czymś naturalnym. Tym niemniej, przedłużając konflikt oraz alarmowanie organizacji międzynarodowych i pozarządowych o łamaniu praw człowieka przez izraelskie wojsko spowodowały, że państwo żydowskie przez społeczeństwa państw UE zaczęto oceniać negatywnie.

– Kwestia jest bardzo wrażliwa. Często każdą krytykę oficjalnej polityki Izraela względem Palestyńczyków określa się, jako antysemityzm. To jest ewidentna przesada. Każdy ma prawo krytykować politykę innego kraju. Nie powinno być żadnych „świętych krów". Jednak trzeba powiedzieć wprost, że rośnie liczba wypowiedzi, które faktycznie mają znamiona antysemityzmu. I pewna granica została przekroczona — oświadczył analityk.

Podobne tendencje są zauważalne również na Litwie. Zdaniem rozmówcy Świt Niemna oraz Remigijus Żemaitaitis są najbardziej jaskrawym przykładem.

– Żemaitaitis był pierwszym politykiem, który zaczął eskalować ten temat. Jest posłem oraz liderem popularnej partii. Jest ryzyko, że być może antysemityzm nie będzie traktowany jako norma, ale też nie jako coś szokującego. W ostatnich kilku latach widzimy, to jest nowością w naszym kraju, że rośnie na Litwie poparcie dla Palestyny. Niektóre inicjatywy wywołują kontrowersje. Tu trzeba być ostrożnym. To, że ludzie popierają Palestynę, nie oznacza, że automatycznie popierają Hamas lub negują Holocaust. Jeśli mamy do czynienia z konstruktywną krytyką, to taka krytyka ma prawo istnieć. Z pewnością dyskurs społeczny zmienia się. Aczkolwiek moim zdaniem nadal ta kwestia nie ciekawi zbyt wiele osób — powiedział Matas Baltrukevičius.

Remigijus Żemaitaitis przed kilkoma laty porównał działania Izraela do działań Putina w Ukrainie. Komentarz dotyczył zburzenia palestyńskiej szkoły przez władze izraelskie. „Po takich wydarzeniach przestają dziwić powiedzenia: Wspinał się Żyd po drabinie i przypadkiem spadł. Weźcie, dzieci, kijek i zabijcie tego Żydka" — napisał na Facebooku polityk. W innym wpisie parlamentarzysta twierdził, że podczas II wojny światowej osoby narodowości żydowskiej przyczyniły się do mordów na Litwinach.

Według organów ścigania r. Żemaitaitis, będąc posłem, komentując na Facebooku informację o zburzeniu palestyńskiej szkoły przez siły izraelskie, znieważał osoby narodowości żydowskiej i posługiwał się antysemickimi wypowiedziami. Akt oskarżenia zarzucał mu również, że podczas posiedzenia plenarnego parlamentu publicznie propagował ideę normalizacji antysemityzmu wobec osób narodowości żydowskiej, znieważając i podżegając do nienawiści wobec grupy osób oraz jej członków ze względu na ich narodowość. ■

eprasa.pl bfd4aba6bf

35. rocznica zbrodni w Miednikach. „Destabilizacja zaczyna się od ataku na media i służby graniczne”

31 lipca mija 35 lat od tragicznych wydarzeń z 1991 r., kiedy to wczesnym rankiem na przejściu granicznym w Miednikach, na granicy litewsko-białoruskiej, podczas ataku oddziału OMON-u zamordowano siedmiu funkcjonariuszy służby celnej, policji i straży granicznej, a jeden został ciężko ranny.

Justyna Giedrojć

– Rocznica krwawych wydarzeń w Miednikach jest nie tylko okazją do oddania hołdu ofiarom, lecz także przypomnieniem, jak ogromne znaczenie ma ochrona granic oraz jak cenna i odpowiedzialna jest służba ludzi, którzy każdego dnia stoją na straży bezpieczeństwa naszego państwa — mówi dr Andrzej Pukszto, politolog z Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie.

W 1993 r. w pobliżu dawnego punktu celnego w Miednikach, wzniesiono pomnik z czarnego granitu, ozdobiony siedmioma krzyżami z białego marmuru **Fot. Marian Paluszkiewicz**

BRUTALNA EGZEKUCJA

Po odzyskaniu przez Litwę niepodległości 11 marca 1990 r. rozpoczęto zakładanie posterunków kontroli granicznej. Związek Sowiecki nie uznawał niepodległości państwa litewskiego i dążył do jego osłabienia oraz destabilizacji. Sowieccy wojskowi oraz oddziały specjalne milicji napadały na posterunki kontroli granicznej i działające tam urzędy celne. Podpalano budynki i dokumenty, zrywano litewskie flagi, dochodziło także do ranienia nieuzbrojonych funkcjonariuszy. Łącznie odnotowano 18 ataków, w których poszkodowanych zostało 35 pracowników Departamentu Ochrony Kraju oraz 27 funkcjonariuszy służby celnej.

Do największej tragedii doszło na posterunku granicznym z Białorusią w Miednikach w rejonie wileńskim. Niedługo po odzyskaniu niepodległości, latem 1991 r., nadeszła stamtąd wstrząsająca wiadomość. Wczesnym rankiem 31 lipca na litewsko-białoruskim przejściu granicznym w Miednikach doszło do krwawej masakry. Funkcjonariusze sowieckiego, ryskiego OMON-u (Oddziału Mobilnego Specjalnego Przeznaczenia) zaatakowali pełniących służbę strażników granicznych. W wyniku brutalnej egzekucji zginęło siedmiu funkcjonariuszy Wileńskiego Urzędu Celnego, Policji Drogowej i jednostki specjalnej Aras. Jeden z nich, mimo ciężkich obrażeń, przeżył.

AKTUALNY WYMIAR WYDARZEŃ

– Masakra w Miednikach, obok wydarzeń z 13 stycznia 1991 r., pozostaje jednym z najbardziej tragicznych momentów związanych z odbudową niepodległości Litwy w latach 1990-1991. Odrodzona Republika Litewska broniła wówczas swojej państwowości, podczas gdy imperium sowieckie uderzało w dwa kluczowe filary funkcjonowania państwa: media oraz ochronę granic. Pierwszy atak odzwierciedlają wydarzenia z 13 stycznia, gdy celem stały się wieża telewizyjna i siedziba litewskiej telewizji i radia. Z kolei w lipcu 1991 r. agresja została skierowana przeciwko przejściu granicznemu w Miednikach oraz litewskim celnikom pełniącym służbę na granicy litewsko-białoruskiej — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” dr Andrzej Pukszto.

Rozmówca zauważa, że dziś te wydarzenia mają szczególnie aktualny wymiar.

– Współczesna geopolityka pokazuje, że próby destabilizacji państw bardzo często rozpoczynają się od ataków na media oraz służby odpowiedzialne za ochronę granic. W kontekście rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie znaczenie masakry w Miednikach jeszcze bardziej wzrasta. Ochrona granic oraz służba pogranicz- 15.>>

eprasa.pl bfd4aba6bf

14.>>

ników nabrały dziś wyjątkowego znaczenia. Jeszcze niedawno byliśmy świadkami prób nielegalnego przepychania migrantów przez granicę z Białorusią oraz licznych prowokacji zarówno na granicy litewsko-białoruskiej, jak i polsko-białoruskiej. Wszystko to sprawia, że pamięć o wydarzeniach sprzed 35 lat nabiera nowego znaczenia, a tegoroczne obchody są szczególnie ważne — stwierdza politolog.

Podkreśla, że Rosja oraz reżim Łukaszenki nieustannie testują szczelność granic państw NATO i Unii Europejskiej, sprawdzają gotowość służb oraz zdolność państw do reagowania na zagrożenia.

– Dlatego 35. rocznica krwawych wydarzeń w Miednikach jest nie tylko okazją do oddania hołdu ofiarom, lecz także przypomnieniem, jak ogromne znaczenie ma ochrona granic oraz jak cenna i odpowiedzialna jest służba ludzi, którzy każdego dnia stoją na straży bezpieczeństwa naszego państwa — zaznacza dr Andrzej Pukszto.

W wyniku ataku OMON-u zginęło siedmiu litewskich funkcjonariuszy służby celnej, policji i straży granicznej **Fot. Marian Paluszkiewicz**

MEMORIAŁ W MIEDNIKACH

Wczesnym rankiem 31 lipca 1991 r. na przejściu granicznym w Miednikach funkcjonariusze OMON-u zaatakowali litewskich pograniczników, celników i policjantów pełniących służbę na posterunku. Kazano im położyć się na ziemi, a następnie strzelano w tył głowy. W wyniku ataku zginęło siedmiu litewskich funkcjonariuszy służby celnej, policji i straży granicznej: Mindaugas Balavakas, Algimantas Juozakas, Juozas Janonis, Algirdas Kazlauskas, Antanas Musteikis, Stanislovas Orlavičius oraz Ričardas Rabavičius. Jedynym ocalałym był celnik Tomas Šernas, który na skutek odniesionych obrażeń do końca życia został przykuty do wózka inwalidzkiego.

Za zbrodnię w Miednikach na karę dożywotniego pozbawienia wolności został skazany były funkcjonariusz OMON-u Konstantin Michailov, który odbywa karę w więzieniu. Trzej inni byli omonowcy — Andriej Laktionov, Czesław Młynik i Aleksandr Ryżov zostali zaocznie skazani przez litewski sąd na dożywotnie pozbawienie wolności, jednak Rosja odmawia ich wydania.

W 1993 r., w celu uczczenia pamięci poległych funkcjonariuszy, w pobliżu dawnego punktu celnego w Miednikach wzniesiono pomnik z czarnego granitu, ozdobiony siedmioma krzyżami z białego marmuru. W 2001 r. otwarto Muzeum Pamięci, będące oddziałem Muzeum Urzędu Celnego Republiki Litewskiej. Pod szklaną konstrukcją zachowano budkę posterunku celnego, w której doszło do masakry.

HOŁD OFIAROM ZBRODNI

Zamordowani funkcjonariusze zostali pochowani na cmentarzu na Antokolu w Wilnie, obok ofiar tragicznych wydarzeń z 13 stycznia 1991 r. Każdego roku mieszkańcy Litwy oddają hołd ofiarom zbrodni. Tegoroczne uroczystości upamiętniające odbędą się w piątek, 31 lipca.

O godz. 8.00 odbędzie się Msza Święta w Kaplicy św. Kazimierza w Katedrze wileńskiej; o godz. 10.00 –uroczystość upamiętniająca przy Memoriale w Miednikach; o godz. 1 2.00 –ceremonia oddania hołdu zamordowanym funkcjonariuszom na Cmentarzu na Antokolu

COROCZNY BIEG SZTAFETOWY MIEDNIKI-WILNO

Pamięć o tragicznych wydarzeniach jest pielęgnowana również podczas corocznego biegu sztafetowego Miedniki-Wilno. W tym roku, 27 lipca, odbyła się 35. edycja biegu. W sztafecie udział wzięło 76 drużyn z różnych zakątków Litwy.

Symboliczne było to, że każda drużyna składała się z siedmiu uczestników — tylu funkcjonariuszy zostało zamordowanych tamtej, tragicznej nocy. Zadaniem uczestników było pokonanie w formie sztafety około 34-kilometrowej trasy prowadzącej od Memoriału w Miednikach do Cmentarza na Antokolu w Wilnie.

Przed startem drużyna, która zwyciężyła w ubiegłym roku, umieściła w specjalnej pałeczce sztafetowej garść ziemi, którą następnie rozsypano przy grobach zamordowanych funkcjonariuszy na Cmentarzu na Antokolu.

Jako pierwsi na metę dotarli wielokrotni zwycięzcy tego biegu, biegacze z drużyny TOP Exchange. Pokonali trasę w czasie 1 godziny 53 minut i 39,2 sekundy, zdobywając główne, przechodnie trofeum. Tradycyjnie udział w biegu wzięły drużyny jednostek Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Departamentu Ceł. ■

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

eprasa.pl bfd4aba6bf

Inwazyjne ślimaki zalewają Litwę — jak z nimi radzić

Honorata Adamowicz

Ścieżki, ogrody i działki pełne są dużych, pomarańczowo-brązowych ślimaków. Inwazyjny gatunek, który trafił na Litwę z importowanymi roślinami, w ciągu ostatnich 20-25 lat rozprzestrzenił się niemal w całym kraju.

Eksperci ostrzegają, że ślimaki nie mają tu naturalnych wrogów, dlatego ich populacja stale rośnie i stanowi coraz większe zagrożenie dla rodzimej przyrody oraz upraw.

– Po tej zimie wiele osób sądziło, że będzie ich mniej. Nic z tego. Zima nie miała praktycznie żadnego wpływu na ich liczebność — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim" przyrodnik Selemonas Paltanavičius.

Ślimaki powodują znaczne szkody w ogrodach i na działkach
Fot. Marian Paluszkiewicz

PRZYJECHAŁY Z ZAGRANICY RAZEM Z SADZONKAMI

Jak wyjaśnia specjalista, inwazyjne ślimaki nie są rodzimym gatunkiem. Na Litwę zostały sprowadzone nieświadomie przez ludzi.

– Przywieźliśmy je sami. Trafiły do nas wraz z roślinami, sadzonkami i kwiatami importowanymi z innych krajów. Ich jaja znajdowały się w doniczkach i bryłach korzeniowych. Rośliny trafiały do sklepów i centrów ogrodniczych, a później ludzie kupowali je do swoich ogrodów i w ten sposób ślimaki rozprzestrzeniły się po całej Litwie — tłumaczy.

Ślimaki osiągają nawet 10-12 cm długości. Najczęściej są pomarańczowe lub rdzawobrązowe i znacznie większe od większości rodzimych gatunków.

– Nie należy ich mylić z naszymi rodzimymi ślimakami. Na Litwie występuje między innymi ślimak leopardzi, ale jest mniejszy i wygląda zupełnie inaczej — podkreśla Selemonas Paltanavičius.

NA LITWIE MAJĄ IDEALNE WARUNKI DO ŻYCIA

Wilgoć, cień i obfitość roślin sprawiają, że ślimaki doskonale odnajdują się w litewskich ogrodach. Żywią się liśćmi, warzywami, kwiatami i innymi roślinami. Największym problemem jest jednak brak naturalnych wrogów.

– W naszej przyrodzie praktycznie nic ich nie zjada. Nie mają żadnego naturalnego regulatora liczebności. Dlatego ich sukces był właściwie przesądzony, bez przeszkód rozmnażają się i zajmują kolejne tereny — mówi specjalista.

Inwazyjne ślimaki powodują znaczne szkody w ogrodach i na działkach. Zjadają warzywa, kwiaty oraz rośliny ozdobne, a ich obecność staje się coraz bardziej uciążliwa.

– Jest ich tak dużo, że leżą na ścieżkach i chodnikach. To nie tylko nieprzyjemny widok — na ich śluzie można się nawet poślizgnąć — zauważa przyrodnik Selemonas Paltanavičius.

Jego zdaniem znacznie poważniejsze są jednak skutki ekologiczne.

– To gatunek inwazyjny. Jest obecny na Litwie od około 20 lat i nadal nie wiemy, jakie będą wszystkie konsekwencje jego ekspansji. Może stanowić bardzo poważne zagrożenie dla naszych rodzimych gatunków — ostrzega.

Ekspert przekonuje, że ograniczenie liczebności ślimaków jest możliwe, ale wymaga współpracy mieszkańców. W sklepach ogrodniczych dostępne są preparaty przeznaczone do zwalczania mięczaków w postaci granulek. Należy rozsypywać je w miejscach, gdzie ślimaki pojawiają się najczęściej.

– Nie trzeba wysypywać ich bardzo dużo. Granulki zawierają substancje, które przyciągają ślimaki. Najważniejsze jest jednak to, aby działania prowadzić wspólnie. Jeśli preparaty zastosuje tylko jeden właściciel ogrodu, ślimaki szybko napłyną z sąsiednich działek. Tylko wspólne działania całego osiedla czy ogrodów działkowych mogą przynieść efekty — podkreśla.

DLA PRZYRODY NIE MAJĄ ŻADNEJ WARTOŚCI

Ekspert nie ma wątpliwości, że inwazyjne ślimaki nie przynoszą litewskiej przyrodzie żadnych korzyści.

– Nie są elementem naszego naturalnego łańcucha pokarmowego, nie pełnią żadnej pożytecznej funkcji i nie wspierają ekosystemu. To właśnie dlatego są uznawane za gatunek inwazyjny. Im szybciej ograniczymy ich rozprzestrzenianie się, tym lepiej dla naszej rodzimej przyrody — podsumowuje przyrodnik Selemonas Paltanavičius. ■

eprasa.pl bfd4aba6bf

Tu bije serce polskiego folkloru — „Wilia” na XX Światowym Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych

Agnieszka Skinder

Przez tydzień ulice Rzeszowa wypełniły się barwnymi strojami ludowymi, polskimi pieśniami i tańcami. Do stolicy Podkarpacia przyjechała polonijna młodzież z pięciu kontynentów, by wspólnie świętować to, co od pokoleń łączy Polaków rozsianych po świecie — folklor, tradycję i język ojczysty.

Każdy zespół, oprócz polskich tańców narodowych, prezentował również tańce swego kraju **Fot. archiwum zespołu**

W dniach 15—21 lipca odbył się tam XX Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych — wydarzenie, które od lat gromadzi Polaków i osoby polskiego pochodzenia ze wszystkich kontynentów. Organizowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Województwo Podkarpackie oraz Miasto Rzeszów festiwal nie jest jedynie serią koncertów.

W tegorocznej edycji uczestniczyło 27 zespołów z Europy, Ameryki Północnej, Australii i innych zakątków świata. Litwę reprezentował Polski Zespół Artystyczny Pieśni i Tańca „Wilia”. Dla zespołu był to już jedenasty udział w rzeszowskim festiwalu, a dla obecnej grupy tanecznej był to pierwszy wyjazd na tę prestiżową imprezę.

Choć młodzi tancerze od miesięcy przygotowywali się do występów, dopiero na miejscu mogli przekonać się, czym naprawdę jest rzeszowski festiwal.

— O Festiwalu w Rzeszowie słyszałam wcześniej od starszych kolegów z zespołu. Powtarzali, że to wydarzenie, którego nie da się opisać słowami i które powinien przeżyć każdy tancerz. Dziś mogę powiedzieć, że mieli rację — mówi Emilia Skakun.

Jak podkreśla, za kilkoma dniami występów stoją miesiące przygotowań, dziesiątki prób i ogromna praca całego zespołu.

— To bardzo intensywny czas. Długie godziny prób, stały kontakt z organizatorami i zaangażowanie każdego uczestnika. Ale warto. To jedno z najważniejszych wydarzeń dla Polonii z całego świata. Wszyscy są otwarci na nowe znajomości, zespoły zaprzyjaźniają się, a po koncertach można wspólnie tańczyć na imprezie — opowiada.

Festiwal to jednak nie tylko spotkania. To również możliwość zobaczenia poziomu artystycznego zespołów działających poza granicami Polski.

— Koncert Galowy był najbardziej kolorowym i pełnym emocji wydarzeniem całego festiwalu. Hasło tegorocznej edycji „Przez świat do Rzeszowa” doskonale oddawało jego charakter. Każdy zespół, oprócz polskich tańców narodowych, prezentował również tańce swego kraju. To było naprawdę piękne — dodaje tancerka.

Podobne odczucia miał Mariusz Milgewiczius, dla którego udział w festiwalu był jednym z najważniejszych wydarzeń w dotychczasowej działalności artystycznej.

— Każdy dzień przynosił coś nowego — od prób i koncertów po spotkania z ludźmi z różnych zakątków świata. Największą satysfakcję dawało mi to, że mogliśmy zaprezentować „Wilię” i pokazać naszą kulturę oraz tradycję przed tak liczną i różnorodną publicznością — mówi.

Publiczność nie szczędziła zespołowi ciepłego przyjęcia. Każdy koncert kończył się gromkimi brawami, a pozytywna energia widzów dodawała młodym artystom sił mimo niezwykle napiętego programu.

— Staraliśmy się na każdym występie dać z siebie wszystko i pokazać „Wilię” z jak najlepszej strony. Bardzo cieszyło nas, jak serdecznie byliśmy przyjmowani. To dawało ogromną motywację.

Uważam, że „Wilia” zaprezentowała się bardzo dobrze. Nie tylko na scenie, ale też poza nią. Tworzyliśmy zgraną grupę, wspieraliśmy się nawzajem i staraliśmy się godnie reprezentować nie tylko nasz zespół, ale również Wilno i całą polską kulturę na Litwie — wspomina.

Jak podkreślają uczestnicy, festiwal wymagał doskonałej organizacji i ogromnej dyscypliny. Oprócz przygotowanego wcześniej półgodzinnego programu własnego wszystkie zespoły uczyły się wspólnych układów tanecznych i pieśni, które wykonywano podczas koncertów zbiorowych. Każdy dzień wypełniały próby, przemarsze, koncerty i spotkania.

18.>>

eprasa.pl bfd4aba6bf

17.>>

Zmęczenie schodziło jednak na dalszy plan, gdy artyści wychodzili na scenę.

— Największym wyzwaniem było po prostu wytrzymać cały tydzień w takim tempie. Krótkie noce dawały się we znaki, ale adrenalina i emocje koncertów były silniejsze od zmęczenia — przyznaje Patrycja Salmanowicz.

Dla wielu młodych ludzi był to również pierwszy tak bliski kontakt z Polakami i Polonią rozsianą po całym świecie.

— Rozmowy z młodzieżą z Australii, Stanów Zjednoczonych, Kanady czy Niemiec uświadamiają, że choć mieszkamy w różnych krajach, wszystkich łączy ta sama miłość do polskiej kultury i folkloru. To doświadczenie, które zostaje na całe życie — zgodnie podkreślają uczestnicy.

NAJWIĘKSZY KOMPLEMENT DLA „WILII"

„Wilia" szybko zwróciła na siebie uwagę zarówno publiczności, jak i choreografów oraz tancerzy innych grup. Po koncertach do członków zespołu podchodziło wiele osób, by pogratulować występów i podzielić się swoimi wrażeniami.

Najwięcej słów uznania dotyczyło poziomu technicznego zespołu, precyzji wykonania oraz charakterystycznego stylu.

— Bardzo cieszyły nas opinie o naszej choreografii i samych występach. Wiele osób podchodziło do nas po koncertach, gratulowało i podkreślało wysoki poziom tańca „Wilii". Chwalono naszą technikę, precyzję wykonania oraz solidne przygotowanie baletowe — opowiada Mariusz Milgewiczius.

Szczególne zainteresowanie wzbudzał taniec „Koziery", który publiczność nagradzała wyjątkowo gorącymi brawami. To właśnie o nim najczęściej rozmawiano po koncertach.

— Niektórzy żartobliwie mówili nawet, że jesteśmy zespołem zawodowym. To był dla nas chyba największy komplement i dowód, że ciężka praca została zauważona nie tylko przez publiczność na Litwie, ale również przez widzów i specjalistów z różnych krajów — dodaje tancerz.

Festiwal okazał się także miejscem nowych przyjaźni i artystycznych kontaktów. Młodzi ludzie szybko odnaleźli wspólny język, choć na co dzień mieszkają na różnych kontynentach.

— Udało nam się nawiązać bliższe relacje z członkami zespołów z Czech, Niemiec i Kanady. Wspólne rozmowy i integracja pokazały, że mimo różnych kultur wszystkich nas łączy ta sama pasja — miłość do tańca i folkloru. Co więcej, otrzymaliśmy zaproszenia do wspólnych koncertów z zespołami z Czech i Niemiec. To znak, że nasza praca została naprawdę doceniona — mówi Mariusz.

Podobne wspomnienia zachowali pozostali uczestnicy wyjazdu.

— Chciałabym pojechać na festiwal jeszcze raz. To cudowna możliwość sprawdzenia siebie, ale także obejrzenia wielu różnych form tańca. Można zobaczyć nie tylko suity z różnych regionów Polski, lecz także inne style, jak choćby charleston czy swing. Bardzo ciekawe było również poznanie Polaków mieszkających w Stanach Zjednoczonych czy Australii i wysłuchanie ich historii — mówi Patrycja Salmanowicz.

Największe wrażenie zrobiła skala wydarzenia.

— Uświadomiłam sobie, jak wielkim przedsięwzięciem jest ten festiwal. Zespoły przyjeżdżają nawet z Australii, nie zważając na ogromne koszty, pokonując ogromne odległości. Imponująca była także praca choreografów i reżyserów, którzy z tak wielu występów stworzyli jeden spójny program — dodaje.

Także Wiktoria Proczuchanowa podkreśla, że udział w festiwalu był dla niej ważnym doświadczeniem.

— Najbardziej wzruszyło mnie to, że w jednym miejscu spotkało się tak wielu młodych ludzi pielęgnujących swoją polską tożsamość. Można było zobaczyć, jak wysoki poziom prezentują inne zespoły, zainspirować się i zmotywować do dalszej pracy — mówi.

Dla Wiktorii był to pierwszy wyjazd z „Wilią", dlatego największym wyzwaniem okazało się opanowanie tremy.

— Czułam dużą odpowiedzialność i nie chciałam zawieść zespołu. Na szczęście bardzo pomogła mi atmosfera panująca w „Wilii". Dzięki wsparciu kolegów i koleżanek stres szybko minął — wspomina.

Szczególnym wydarzeniem dla zespołu był również udział Emilii Karpowicz w Koncercie Galowym jako solistki. To właśnie choreograf Marzena Suchocka zaproponowała jej udział w przesłuchaniach, wiedząc, że oprócz tańca 19.>>

Litwę na festiwalu w Rzeszowie reprezentował Polski Zespół Artystyczny Pieśni i Tańca „Wilia" **Fot. archiwum zespołu**

eprasa.pl bfd4aba6bf

Koncert Galowy to prawdziwa pigułka folkloru, historii i wspaniałych emocji
Fot. archiwum zespołu

18.>> od lat śpiewa podczas koncertów i uroczystości.

Po kwalifikacjach rozpoczęły się intensywne próby z pozostałymi solistkami.

— Byłam bardzo szczęśliwa, gdy dowiedziałam się, że będę mogła wystąpić podczas koncertu galowego. Śpiewałam razem z dwiema solistkami z innych zespołów, między innymi z Ameryki. Podczas prób zdążyłyśmy się bardzo zaprzyjaźnić i stworzyć zgrany zespół. Choć moja partia była krótka, było to ogromne przeżycie. Jestem dumna, że mogłam zaśpiewać utwór poświęcony mojej małej ojczyźnie — Wileńszczyźnie („Wileńszczyzny drogi kraj"). Ten moment pozostanie w mojej pamięci na zawsze — opowiada Emilia Karpowicz.

OGROM PRACY I POMOC PRZYJACIÓŁ

Po raz pierwszy od wielu lat choreograf zespołu Marzena Suchocka nie mogła towarzyszyć swoim tancerzom w Rzeszowie. Z powodu poważnych problemów zdrowotnych została w Wilnie, jednak do ostatnich chwil przed wyjazdem koordynowała wszystkie przygotowania.

To właśnie na niej spoczywały formalności związane z udziałem zespołu w Festiwalu, kontakt z organizatorami oraz przygotowanie programu. Mimo choroby nie przestała żyć tym wydarzeniem ani na moment. Była obecna na próbach, pozostawała w stałym kontakcie z zespołem i z Rzeszowa niemal bez przerwy konsultowała się z Jolantą Nowicką, która podczas wyjazdu pełniła funkcję opiekunki grupy.

Dla Marzeny Suchockiej Rzeszów to miejsce szczególne. Najpierw uczestniczyła w festiwalu jako tancerka „Wilii", później wielokrotnie jako choreografka zespołu.

— Dotychczas za każdym razem, gdy słyszę hejnał festiwalu, mam ciarki i łzy wzruszenia. Jako tancerka „Wilii" uczestniczyłam w pięciu festiwalach, a jako choreograf w czterech. Dla mnie każdy z nich był ogromną motywacją do dalszej pracy i dowodem na to, że polski folklor wciąż fascynuje młodzież na całym świecie, która kultywując tradycje przodków czerpie dużo radości i świetnie się bawi. Emocji i doświadczeń zdobytych w Rzeszowie nie da się porównać z żadnym innym przedsięwzięciem — mówi choreografka.

Jak podkreśla, tegoroczny wyjazd był wyjątkowy również dlatego, że dla obecnej generacji tancerzy był to pierwszy udział w światowym święcie Polonii.

— Zespół ćwiczy systematycznie, ale przygotowania nigdy nie są łatwe. Tancerze się zmieniają, dochodzą nowe osoby, a okres egzaminów szkolnych i akademickich dodatkowo utrudnia pracę. Tym bardziej cieszę się i jestem dumna, że poradzili sobie z tak intensywnym programem, wieloma wyzwaniami, różnymi emocjami i i godnie reprezentowali „Wilię" — podkreśla.

Nie zapomina także o osobach, które pomogły jej przygotować zespół do wyjazdu.

Dziękuje swoim byłym wychowankom Ewie i Mirosławowi Marszewskim, Robercie Masewicz, Ewelinie Kutysz, Łukaszowi Kamińskiemu, Patrycji Kostiukiewicz za przygotowanie części wokalnej oraz Jolancie Nowickiej, która podczas festiwalu zastąpiła ją w pracy z zespołem.

Ogrom pracy Marzeny Suchockiej dostrzegali przede wszystkim sami tancerze, którzy doskonale wiedzieli, ile miesięcy przygotowań i zaangażowania kosztował ten wyjazd.

— Chciałbym bardzo serdecznie podziękować naszej pani choreograf Marzenie Suchockiej. Jej zaangażowanie, cierpliwość podczas prób oraz ogrom pracy włożonej w przygotowanie każdego tańca sprawiły, że mogliśmy zaprezentować się na tak wysokim poziomie. To właśnie dzięki jej wiedzy, doświadczeniu i dbałości o każdy, nawet najmniejszy szczegół, usłyszeliśmy tak wiele pozytywnych opinii o naszej technice i występach.

— Pani Marzena wykonała również ogrom pracy organizacyjnej. Załatwienie wszystkich formalności, dokumentów i spraw związanych z wyjazdem wymagało wielu godzin poświęcenia i cierpliwości. Dziękuję także za zaufanie, możliwość zdobycia nowych doświadczeń oraz wsparcie, które odczuwaliśmy przez cały pobyt na Festiwalu. Jestem bardzo dumny, że mogłem reprezentować zespół „Wilia" właśnie pod jej kierownictwem — podkreśla Mariusz Milgewiczius.

Jolanta Nowicka wieloletnia tancerka Wilii oraz choreografka, która podjęła się funkcji opiekuna zespołu i która doskonale zna kulisy tego tak ważnego wydarzenia, przyznaje, że choć sama **20.>>**

eprasa.pl bfd4aba6bf

19.>>

uczestniczyła już w sześciu edycjach Festiwalu, Rzeszów za każdym razem robi na niej równie wielkie wrażenie.

— Atmosfera była cudowna. Koncert Galowy to prawdziwa pigułka folkloru, historii i wspaniałych emocji. „Wilia" odniosła ogromny sukces. Byliśmy wręcz rozchwytywani. Choreografowie i tancerze innych zespołów nie szczędzili nam słów uznania. To nie było przypadkowe — nasi tancerze wykonali przed wyjazdem ogromną pracę i efekty było widać na scenie — mówi.

Jak podkreśla, podczas Festiwalu najważniejsza była współpraca całego zespołu.

— Byłam opiekunką grupy, pomagałam tancerzom we wszystkim, ale przez cały czas pozostawałyśmy z Marzeną Suchocką w kontakcie. Konsultowałyśmy kolejne występy i wszystkie ważniejsze decyzje. Mimo że nie mogła być z nami osobiście, była z nami każdego dnia — zaznacza.

Ogromne wrażenie zrobiła na niej także publiczność.

— Rzeszowianie kochają ten festiwal. Podczas korowodu i koncertów na rynku są tysiące ludzi. Śpiewają razem z zespołami, przeżywają każdy występ. Pamiętam, że na początku jednego z naszych koncertów zaczął padać deszcz, ale nikt z publiczności nie odszedł. Wszyscy cierpliwie czekali na nasz występ. To naprawdę niezwykły widok — wspomina.

Jej zdaniem Festiwal ma dziś szczególne znaczenie.

— W jednym miejscu spotykają się setki młodych ludzi zakochanych w folklorze. Pracują z nimi znakomici instruktorzy, muzycy i choreografowie. Rzeszów potrafi ich wszystkich zjednoczyć. Takie spotkania są niezwykle potrzebne.

***

Kierownik artystyczna „Wilii" Renata Brasel, w imieniu całego zespołu, składa serdeczne podziękowania VšĮ „Vilnvarsa" oraz Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie za wsparcie finansowe wyjazdu.

Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych odbywa się w Rzeszowie od 1969 r. Jego historia nierozerwalnie związana jest z Rzeszowskim Oddziałem „Wspólnota Polska" Domem Polonii pełniącym funkcję Biura Organizacyjnego oraz z Wojewódzkim Domem Kultury, w którym zrodziła się idea festiwali polonijnych i który od początku uczestniczy w ich organizacji.

Festiwal odbywa się co trzy lata (ostatnia, 19. edycja, wyjątkowo została opóźniona o rok z powodu pandemii COVID-19) i co roku przyciąga polonijną młodzież z najdalszych zakątków świata.

W ponad 50-letnią historię Festiwalu wpisało się ponad 190 zespołów z 24 krajów i 5 kontynentów. Wiele z nich odwiedziło Rzeszów wielokrotnie, a łączna liczba tancerzy, którzy wystąpili na festiwalowych scenach wyniosła ponad 20 tysięcy. ■

Dla wielu młodych ludzi był to również pierwszy tak bliski kontakt z Polakami i Polonią rozsianą po całym świecie **Fot. archiwum zespołu**

Tegoroczny wyjazd „Wilii" był dla obecnej generacji tancerzy pierwszym udziałem w światowym święcie Polonii **Fot. archiwum zespołu**

***

Przedsięwzięcie było współfinansowane ze środków Ambasady Rzeczpospolitej Polskiej w Wilnie.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie

eprasa.pl bfd4aba6bf

Wspólne stanowisko polskich organizacji społecznych na Litwie w sprawie szkół polskich w rejonie trockim oraz niedopuszczalnej praktyki administracyjnej

Do: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów, Ministra Spraw Zagranicznych, Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Komisji Łączności z Polakami za Granicą Sejmu RP, Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą Senatu RP, Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu RP, Komisji Spraw Zagranicznych Senatu RP, Komisji Spraw Unii Europejskiej Senatu RP.

Konferencja w obronie szkół polskich w rejonie trockim, która odbyła się w końcu czerwca br. w DKP w Wilnie **Fot. Apolinary Klonowski**

Jako przedstawiciele polskiej mniejszości narodowej na Litwie oraz organizacji społecznych zaangażowanych w ochronę oświaty, kultury, nauki i praw obywatelskich z głębokim niepokojem obserwujemy trwający już od pięciu lat proces reorganizacji sieci szkół w rejonie trockim. Szczególne obawy budzą zinstytucjonalizowane działania administracyjne wymierzone w placówki oświatowe działające w miejscowościach tradycyjnie zamieszkanych przez polską społeczność. W naszej ocenie działania te prowadzą do systemowej marginalizacji polskiej oświaty na Litwie.

Mając na uwadze wynikający z art. 6 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obowiązek udzielania pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym, a także fundamentalne znaczenie polskiej oświaty dla zachowania języka, tożsamości narodowej i kultury, zwracamy się z prośbą o podjęcie działań pozostających w kompetencjach władz Rzeczypospolitej Polskiej.

Szczegółowa analiza prawna przeprowadzona przez Europejską Fundację Praw Człowieka (EFHR) budzi uzasadnione wątpliwości co do tego, czy placówki znajdujące się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej były traktowane jednakowo. Zebrany materiał wskazuje, że w 2022 r., w związku z nieosiągnięciem wymaganego progu liczebności, uczniowie klas XI—XII polskojęzycznego Gimnazjum im. Longina Komołowskiego w Połukniu zostali decyzją administracyjną wykreśleni z państwowego Rejestru Uczniów. W rezultacie oddziały te utraciły status prawny i finansowanie. Natomiast wobec litewskojęzycznego Gimnazjum „Medeina" w Połukniu, które w późniejszym okresie mierzyło się z analogicznym problemem demograficznym, zastosowano odmienne rozwiązanie — uczniowie zostali zarejestrowani w Gimnazjum w Rudziszkach, choć faktycznie nadal uczyli się w Połukniu. Model rozdzielenia miejsca oficjalnej rejestracji uczniów od miejsca ich faktycznej nauki zastosowano również w przypadku litewskojęzycznej Szkoły Podstawowej im. Donatasa Malinauskasa w Hanuszyszkach. Okoliczności te wskazują, że administracja samorządowa dysponowała instrumentami prawnymi i finansowymi pozwalającymi chronić placówki przed likwidacją. Zaniechanie ich zastosowania wobec Gimnazjum im. Longina Komołowskiego może więc uzasadniać podejrzenie selektywnego traktowania.

Dane z lat 2022-2026 wskazują również, że w analizowanym okresie problem niepełnych klas występował zarówno w szkołach z polskim, jak i litewskim językiem nauczania. Administracyjne konsekwencje tej sytuacji były jednak wyraźnie odmienne. W przypadku polskojęzycznych placówek w Połukniu i Starych Trokach niedostateczna liczba uczniów stała się podstawą prawną pozbawienia ich samodzielności instytucjonalnej. Natomiast wobec części szkół litewskojęzycznych stosowano środki służące ich zachowaniu: dodatkowe finansowanie samorządowe, alternatywne modele ewidencji uczniów oraz systemowe regulowanie ich przepływu. Sytuacja, w której jedna placówka, mimo rażąco niskiej liczby uczniów, otrzymuje bezwarunkowe wsparcie ze środków publicznych, a druga — przy analogicznych lub wyższych wskaźnikach — jest reorganizowana lub faktycznie likwidowana wyłącznie ze względu na język nauczania, może, zgodnie z wnioskami raportu, nosić znamiona niedozwolonej segregacji edukacyjnej lub nierównego traktowania ze względu na język nauczania.

Z perspektywy standardów państwa prawa należy ocenić, czy przed podjęciem daleko idących działań reorganizacyjnych właściwy organ wykorzystał wszystkie mniej restrykcyjne środki prawne. Zgodnie z raportem w Połukniu istniała ustawowa możliwość realizacji wspólnego planu nauczania na poziomie szkoły 22.>>

eprasa.pl bfd4aba6bf

21.>>

średniej przez obie odrębne placówki działające w jednym budynku. Należy pilnie wyjaśnić, na jakiej podstawie prawnej i finansowej odrzucono tę alternatywę oraz ocenić legalność praktyki ewidencjonowania uczniów w innej placówce niż ta, do której rzeczywiście uczęszczali. Konieczna jest również rzetelna weryfikacja wyliczeń ekonomicznych. Zebrany materiał sugeruje, że całość kosztów utrzymania wspólnego budynku w Połukniu przypisywano wyłącznie do budżetu polskiego gimnazjum, co mogło istotnie zniekształcać obiektywną ocenę jego efektywności ekonomicznej.

Mając świadomość wyzwań stojących przed organami władzy lokalnej, pragniemy jednoznacznie podkreślić, że nie kwestionujemy kompetencji samorządu terytorialnego do planowania i reorganizowania sieci szkół ani potrzeby dostosowywania jej do zmian demograficznych oraz racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi. Jednak swoboda decyzyjna samorządu podlega ograniczeniom wynikającym z norm konstytucyjnych. Jednym z nich jest obowiązek stosowania wobec wszystkich szkół obiektywnych, jednakowych i weryfikowalnych kryteriów, niezależnie od języka nauczania. Dlatego opisywany spór nie ma wyłącznie wymiaru lokalnego — może stworzyć niebezpieczny precedens dla innych samorządów. Utrwalenie modelu, w którym neutralne kryteria ekonomiczne i demograficzne są interpretowane i stosowane ze szkodą wyłącznie dla szkół mniejszości narodowych, może podważyć wiarygodność całego systemu edukacyjnego Republiki Litewskiej i doprowadzić do upowszechnienia tej wadliwej praktyki w innych jednostkach samorządu terytorialnego.

Szkoły polskojęzyczne na Litwie, jako element historycznie ukształtowanej wspólnoty obywatelskiej, pełnią ważną funkcję — chronią tożsamość językową i kulturową polskiej mniejszości narodowej.

Kwestia ta ma istotne znaczenie także z punktu widzenia strategicznego partnerstwa Litwy i Polski.

Będąc lojalną i aktywną częścią społeczeństwa obywatelskiego Litwy, jesteśmy gotowi współdziałać z instytucjami państwowymi w poszukiwaniu zgodnego z prawem i trwałego rozwiązania tej sytuacji. Dlatego zwracamy się o podjęcie działań zmierzających do rozwiązania wskazanych problemów.

Zdajemy sobie sprawę, że decyzje dotyczące organizacji sieci szkół należą do kompetencji właściwych organów Republiki Litewskiej. Nie wyklucza to jednak możliwości wykorzystania przez Rzeczpospolitą Polską dostępnych instrumentów dialogu dyplomatycznego, współpracy parlamentarnej i kontaktów dwustronnych, aby wspierać przestrzeganie zasady równego traktowania oraz ochronę praw polskiej mniejszości narodowej na Litwie.

Zwracamy się więc z prośbą o wykorzystanie dostępnych instrumentów dialogu dyplomatycznego i współpracy dwustronnej w celu wspierania zasady równego traktowania oraz ochrony praw polskiej mniejszości narodowej na Litwie, gwarantowanych przez prawo międzynarodowe. Prosimy również o podjęcie tej kwestii w ramach wieloletniego strategicznego partnerstwa między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Litewską.

Mając powyższe na uwadze, zwracamy się z uprzejmą prośbą o:

- objęcie przez władze Rzeczypospolitej Polskiej procesu reorganizacji szkół w rejonie trockim szczególną uwagą;
- monitorowanie sytuacji polskiej oświaty na Litwie oraz przestrzegania wobec szkół z polskim językiem nauczania zasady równego traktowania;
- wyrażenie wobec władz Republiki Litewskiej zaniepokojenia możliwością nierównego traktowania polskich szkół w procesie reorganizacji;
- podejmowanie dialogu z właściwymi instytucjami litewskimi w celu wyjaśnienia przedstawionych w raporcie Europejskiej Fundacji Praw Człowieka wątpliwości oraz zapewnienia poszanowania standardów państwa prawa;
- uwzględnianie kwestii ochrony polskiej oświaty na Litwie podczas dwustronnych kontaktów i konsultacji między władzami Rzeczypospolitej Polskiej a władzami Republiki Litewskiej;
- dalsze wspieranie działań służących zachowaniu i rozwojowi polskiego szkolnictwa na Litwie jako istotnego elementu dziedzictwa narodowego oraz trwałego filaru polskiej społeczności na Litwie.

Wierzymy, że aktywne zainteresowanie władz Rzeczypospolitej Polskiej oraz konsekwentne wspieranie dialogu opartego na zasadach równości, praworządności i wzajemnego szacunku będą istotnym wkładem w ochronę praw polskiej mniejszości narodowej na Litwie oraz dalsze umacnianie strategicznego partnerstwa między naszymi państwami. ■

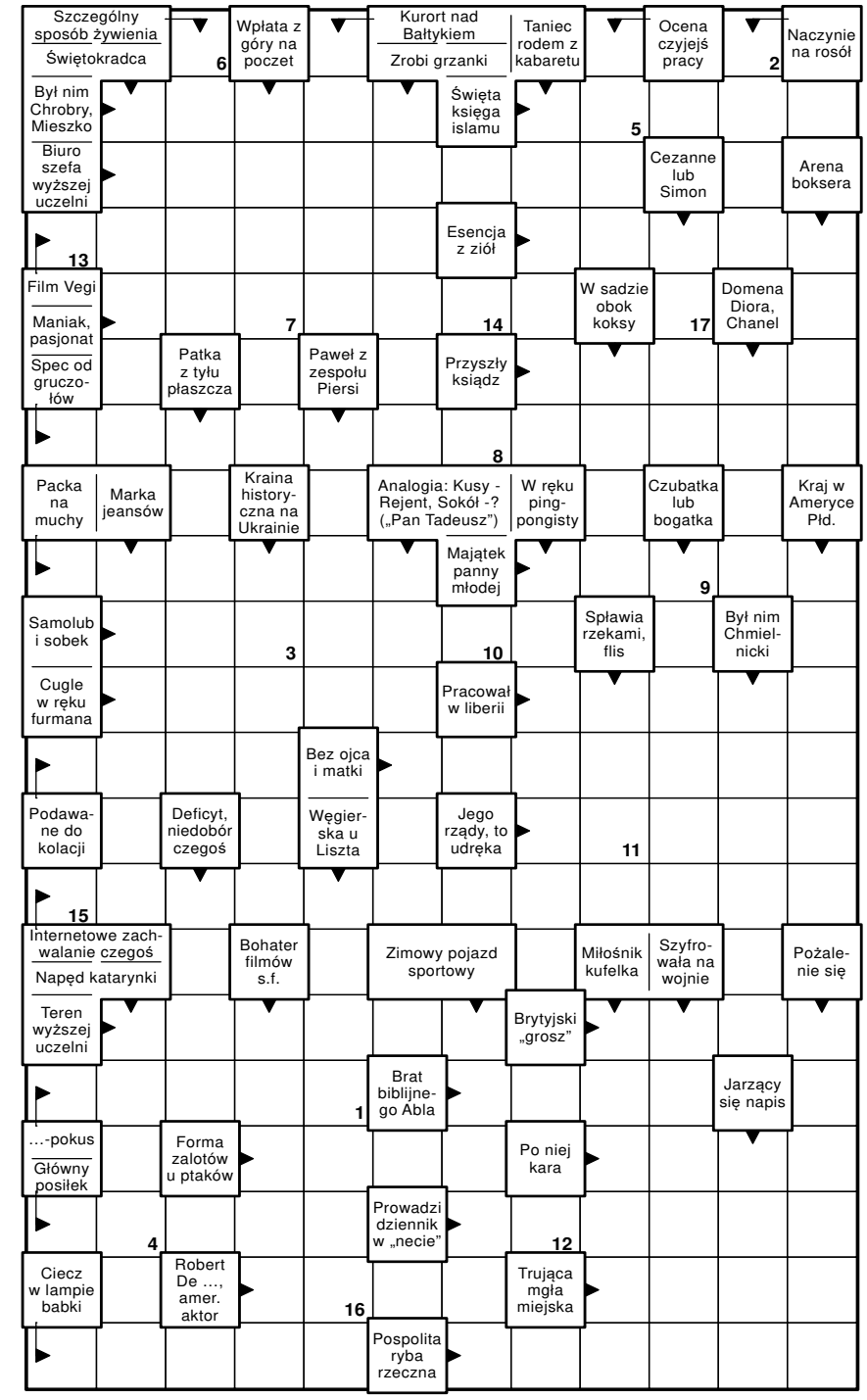
Z wyrazami szacunku,

Europejska Fundacja Praw Człowieka, Stowarzyszenie „Forum Wileńskie". Stowarzyszenie Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna", Wileński Rejonowy Oddział Związku Polaków na Litwie, Zarząd Miejski Związku Polaków na Litwie, Trocki Oddział Związku Polaków na Litwie, Forum Rodziców Rejonu Trockiego, Wspólnota w Połukniu „Dienmedis", Forum Rodziców Szkół Polskich Rejonu Solecznickiego, Społeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą, Stowarzyszenie Naukowców Polaków Litwy, Stowarzyszenie Techników i Inżynierów Polskich na Litwie, Związek Harcerstwa Polskiego na Litwie, Polski Uniwersytet Trzeciego Wieku w Wilnie

Wspólny apel wsparli również: prof. Elżbieta Wojaczyńska, Członek Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego (SITPChem), Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych PRAWY BRZEG, Włocławska Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NACZELNA ORGANIZACJA TECHNICZNA, Krzysztof Ruszczyński General Secretary European Federation of Polish Scientific & Technological Societies Abroad (EFPSNT) prof. zw. dr hab. inż. Zbigniew S. Piasek, dr h.c., Sekretarz Generalny Światowego Stowarzyszenia Dziedzictwa Kulturowego Polonii / USA — Afryka — Europa — Australia/ Korespondent zagraniczny Strzelecki Heritage Inc. /Melbourne/ Przewodniczący Komisji Naukowej Polskiej Akademii Nauk /Kraków/"

eprasa.pl bfd4aba6bf

Krzyżówka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 28-29 LIPCA

Poziomo: KILER - ARBUZ - ASPIRACJE - KARIN - EMPIK - GRDYKA - DACHARZ - ILIADA - JUNAK - ASTMA - KIESZEŃ - GATES - WYKOP - AWERS - MIKRON - ASTRA - DZIAD - RELACJA - MAPA - HANKA - MILKA - GITARA - KLARNET - KRAUL - LASSIE - KIWI - KERN - NAKAZ - KLOCEK - ZERA - KOKA

Pionowo: EKSKRÓL - IGLICE - IKRZAK - IPAD - IDEA - LILLA - LIRYKA - STARKA - KAUKAZ - ERIK - DRZEWO - CHARLIZE - GRANADA - ESENCJA - ANGELIKA - AJENCJA - WSAD - KITA - ŚREM - HUSKY - SZMAT - SKOK - PLANT - KUTIA - ASSECO - AUDI - RAMBO - RAPER - IREK - KÓZKA - PRADA - ATENKA

Hasło: Parametry jakości

Uśmiechnij się!

Żona do męża:
– Wypij to lekarstwo!
– Coś ty, przecież to jest specyfik dla naszego psa?!
– Tak, ale jak pies zobaczy, że ty pijesz, to może i sam wypije.
***

Spotkał policjant znajomego, ten opowiada mu kawał.
– Wiesz, w którym miesiącu najczęściej rodzą się dzieci? W dziewiątym. Policjantowi się spodobało i poszedł opowiedział to na komendzie.
– Wiecie w którym miesiącu najczęściej rodzą się dzieci? We wrześniu.
***

Na przyjęciu chłopak proponuje blondynce:
– Może porozmawiamy?
– Och, nie! Jestem taka zmęczona. Może lepiej zatańczymy?
***

Facet cały wieczór topi smutki w kieliszku. W końcu postanawia się zwierzyć barmanowi:
– Jutro wyprowadzam się do innego miasta, znajomi urządzili z tej okazji huczną zabawę.
– Muszą pana bardzo lubić.
– To dlaczego mnie nie zaprosili?
***

Rozmawiają trzy babcie:
– Mój wnusiu zostanie lekarzem, bo wspaniale robi zastrzyki.
– A mój zostanie ogrodnikiem, bo ciągle siedzi w ogródku i sadzi kwiatki.
– A mój będzie pilotem, bo cały czas moczy szmatę w rozpuszczalniku, wącha ją i woła: „Ale odlot, babciu!”
***

Żona czyni wymówki mężowi:
– Znowu idziesz do klubu z kolegami, a przecież dobrze wiesz, że w przyszłym tygodniu musimy zapłacić ratę za meble.
– Nie bój się, do tego czasu wrócę.
***

Mąż oglądając mecz w telewizji, zasnął na kanapie. Żona go budzi:
– Wstawaj, już dziesiąta!
– Tak?! A kto ją strzelił?
***

Mama pyta Jasia podczas obiadu:
– Jasiu, dlaczego jesz zupę nożem?
– Bo mi widelec przecieka.

eprasa.pl bfd4aba6bf

Rodzice liczą wydatki przed 1 września

Choć część uczniów polskich szkół na Litwie może liczyć na Bon Pierwszaka, to wydatki związane z tzw. wyprawką ucznia wciąż siedzą w tyle głowy każdego rodzica. Jeden ze sklepów ujawnił badanie, ile rodzice zamierzają wydać. Tendencja nie jest bynajmniej spadkowa.

Powrót do szkoły oznacza dla uczniów nowe zeszyty, plecaki i szkolne akcesoria **Fot. Marian Paluszkiewicz**

ILE NA SZKOLNĄ WYPRAWKĘ?

Badanie przeprowadzone przez firmę badawczą Norstat na zlecenie Lidl Lietuva pokazuje, że 37 proc. rodziców na Litwie zamierza przeznaczyć na artykuły szkolne dla jednego dziecka od 101 do 200 euro. To najczęściej wskazywany przedział wydatków.

Kolejne 20 proc. ankietowanych planuje wydać od 201 do 300 euro, a taki sam odsetek deklaruje budżet w wysokości od 51 do 100 euro. Z kolei 17 proc. respondentów przewiduje wydatki przekraczające 300 euro, natomiast jedynie 6 proc. zamierza zmieścić się w kwocie do 50 euro.

Badanie wskazuje również, że połowa rodziców nie spodziewa się znaczących zmian w kosztach przygotowania dzieci do szkoły. Około 50 proc. respondentów deklaruje, że wyda mniej więcej tyle samo co przed rokiem. Jednocześnie 17 proc. przewiduje nieco wyższe wydatki, a 13 proc. liczy się ze znacznie większymi kosztami niż w ubiegłym roku.

Rodzice uczniów polskich szkół na Litwie mogą trochę odetchnąć z ulgą, gdyż co roku, szczególnie dla pierwszaków, państwo polskie kupuje dla polskich uczniów na Litwie wyprawki. Są to plecaki i podstawowe przyrządy, w ramach Bonu Pierwszaka. Dary zakupione za pieniądze polskiego podatnika mają odciążyć budżety rodziców na Litwie, co nieraz opisywaliśmy na łamach „Kuriera Wileńskiego".

NAJWIĘCEJ PIENIĘDZY NA ODZIEŻ I OBUWIE

Jeśli mówimy jednak o zakupach, to zmienia się także gama potrzeb. W ubiegłym roku dominowały artykuły papiernicze, natomiast obecnie rodzice najczęściej planują zakup odzieży i obuwia. Taką odpowiedź wskazało 80 proc. uczestników badania.

Na drugim miejscu znalazły się artykuły papiernicze, które zamierza kupić 77 proc. rodziców. Trzecią najczęściej wymienianą kategorią są książki i zeszyty ćwiczeń — planuje je nabyć 60 proc. ankietowanych.

Ponad połowa respondentów (57 proc.) zamierza kupić również odzież sportową, natomiast 40 proc. uwzględnia w swoich wydatkach zakup nowego plecaka.

PLANOWANIE OGRANICZA WYDATKI

Jak podkreśla Antanas Bubnelis, dyrektor ds. korporacyjnych i komunikacji w Lidl Lietuva, ostateczny koszt wyprawki zależy od wielu czynników, między innymi wieku dziecka oraz tego, ile przyborów pozostało z poprzedniego roku szkolnego.

„Wydatki na artykuły szkolne w dużym stopniu zależą od indywidualnych potrzeb, wieku dziecka oraz tego, ile materiałów pozostało z poprzedniego roku szkolnego. Obliczyliśmy cenę podstawowego koszyka, który składa się z prawie dwudziestu różnych artykułów papierniczych — od zeszytów i długopisów, przez przybory do rysowania, linijki i nożyczki, aż po plecak" — powiedział Antanas Bubnelis.

Według przedstawiciela sieci przygotowanie podstawowego zestawu szkolnych artykułów papierniczych może kosztować około 23 euro. Jednocześnie podkreśla on, że całkowity koszt wyprawki zależy od indywidualnych potrzeb każdej rodziny.

Przedstawiciel Lidl Lietuva zwraca również uwagę, że wcześniejsze planowanie zakupów pozwala lepiej kontrolować domowy budżet i uniknąć impulsywnych decyzji.

„Przede wszystkim warto przejrzeć posiadane już przybory szkolne i wspólnie z dzieckiem sprawdzić, czego faktycznie brakuje. W ten sposób łatwiej jest sporządzić listę niezbędnych przyborów i uniknąć spontanicznych zakupów" — zaznaczył Antanas Bubnelis. ■

Opr. J.B. na podst. coagency.lt, KW

eprasa.pl bfd4aba6bf

KUPNO

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody.
Tel. +370 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Kupię mieszkanie w Wilnie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty.
Tel. +370 683 73159

USŁUGI

Doświadczony niewidomy masażysta pomoże w łagodzeniu waszych dolegliwości. Różnego typu masaże — od 14 euro.
Tel. +370 675 73 750

Instalacja grobów. Produkcja pomników i tablic pamiątkowych. Renowacja starych grobów i inne prace. Umowa.
Gwarancja, www.gravas.lt
Tel. +370 670 06 868.

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji.
Tel. +370 677 34 202

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiału. Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo.
Tel. +370 606 97 218

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy różnego rodzaju suche, rąbane drewno na opał w Wilnie i rejonie wileńskim. Starannie ułożone. Dostarczamy.
Tel. +370 686 866 68

Sprzedam drewno opałowe. Drewno porąbane lub w kłódkach.
Tel. 0 679 14150

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie.
Cena 20 euro/tona.
Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Bezpłatna (finansowana przez państwo) dzienna pomoc społeczna
w domu w rejonie wileńskim.
www.sidabronamai.lt
tel. +370 670 068 68

KUPUJEMY LASY
DOJRZAŁE, MŁODE, NA DREWNO, PORĘBY, ZIEMIĘ, ZAGRODY W CAŁEJ LITWIE
TEL. 0 676 41 155

Sprzedaj las
(do 16 000 € za hektar) DROGO
Konsultacja i wycena bezpłatna!
+370 659 99929

NAPRAWIAMY
• telewizory (LCD, plazmowe)
• komputery • monitory
• kamery wideo
• wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
• radiotelefony
• mikrofalówki, odkurzacze.
Wykonujemy skomplikowany remont. Udzielamy gwarancji.
Vilnius, ul. Kauno 34
tel. +370 655 222 34
www.taisykla.com

KAWIARNIA
SULTINIAI
• Smaczne pierożki z nadzieniem
• Aromatyczna kawa, herbata
• Szybka obsługa
• Gorące dania
Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91, +370 612 62339

KURIER WILEŃSKI
Prenumerata 2026
Na kolejny miesiąc trwa do 28 dnia każdego miesiąca

Wydanie codzienne (kod 0044)
Na miesiąc 10,00 €
Na 3 miesiące 28,00 €
Na 6 miesięcy 54,00 €
Wydanie magazynowe (kod 0172)
Na miesiąc 4,00 €
Na 3 miesiące 11 €
Na 6 miesięcy 21,00 €
Dla osób niepełnosprawnych oraz emerytów
Wydanie codzienne (kod 0227)
Na miesiąc 9,00 €
Na 3 miesiące 25,00€
Na 6 miesięcy 49,00€
Prenumerata dla czytelników za granicą
Wydanie codzienne
Na miesiąc 20 €
Na 6 miesięcy 120 €
Wydanie magazynowe
Na miesiąc 10 €

„Kurier Wileński" można zaprenumerować:
- w każdym urzędzie pocztowym (Lietuvos paštas);
- drogą elektroniczną: www.prenumeruok.lt;

Informacja pod nr. tel. (8-5) 260 84 44, Birbynių g. 4A, LT-02121 Vilnius, kolport@kurierwilenski.lt, www.kurierwilenski.lt

eprasa.pl bfd4aba6bf

TVP WILNO

06.30 Info Wilno
06.50 „Wileńszczyzna w obiektywie"
06.55 Studio Wilno
07.25 „Bajnutki ¬ bajki piaskiem i dźwiękiem pisane"
07.30 „ALCHEMIK"
07.50 „Pożyteczni.pl"
08.15 „Przepis dnia"
08.20 „Gwiazdorska kuchnia Ani"
08.45 S. dok. „Przyrodnik na tropie"
09.10 „Rozmowy (nie)wygodne"
09.40 „Jesteśmy stąd"
09.50 „Przestrzeń pamięci"
10.10 „Z Historią na Ty"
10.30 „Andrzej Wajda ¬ Notatki"
10.45 „Gra słów. Krzyżówka"
11.05 „Słownik polsko@polski"
11.30 „Bajnutki ¬ bajki piaskiem i dźwiękiem pisane"
11.40 „Halo halo!"
11.45 „Anna Dymna ¬ spotkajmy się"
12.10 S. „M jak miłość"
13.00 Info Wilno
13.05 „Res Poloniae ¬ O Polsce z oddali"
13.30 „Polacy to wiedzą!"
13.55 „To jest grane ¬ wakacyjnie"
14.25 „Była sobie piosenka"
15.15 „Notacje"
15.25 „Astronarium"
15.50 Info Wilno
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego"
16.20 S. „Klan"
16.40 S. „Barwy szczęścia"
17.10 „ALCHEMIK"
17.25 „Info Portal"
17.35 „Ex Libris"
18.00 S. „Za marzenia"
18.45 „Całkiem niezła historia"
19.00 Info Wilno
19.20 „Wileńszczyzna w obiektywie"
19.25 Studio Wilno
19.55 S. „Na sygnale"
20.20 „Z pamięci"
20.30 „Program informacyjny"
20.55 „Pytanie dnia"
21.05 S. „Komisarz Alex"
21.50 „Kobiety w drodze"
22.15 S. „Siostry"
23.00 „Res Poloniae ¬ O Polsce z oddali"
23.25 Info Wilno
23.45 „Wileńszczyzna w obiektywie"
23.50 Studio Wilno
00.20 „Przestrzeń pamięci"
00.45 S. „Za marzenia"

LRT TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo"
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości"
9.00 S. „Policja Kryminalna Linzu"
9.45 S. „Schnell ermittelt"
10.35 S. „Kancelaria prawna"
11.25 S. „Doc Martin"
12.15 „Zgaduj i zgaduj"
12.45 „Kto i dlaczego?"
13.15 S. dok. „Anthony Bourdain – miejsca nieznane"
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości"
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo"
16.30 S. „Dzika Dolina"
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij"
18.00 „Kto i dlaczego?"
18.30 Ważna godzina
19.30 „Chleb i gry"
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Paris Police 1905"
22.20 S. „Fargo"
23.20 S. „Kalendarz Natury. Czerwiec"
00.10 S. „Doc Martin"

6.00 S. anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry"
7.00 S. „Pani chłopka"
8.00 „Miłość od pierwszego wejrzenia"
9.00 S. „Świeża krew"
10.00 S. „Monika potrzebuje miłości"
11.00 S. „Odległe miasto"
12.00 „Miłość od pierwszego wejrzenia"
13.00 „Bogacz i biedaczka"
14.00 S. „Pułapka miłości"
15.00 S. „Bajka nocy"
16.00 Wiadomości
16.20 S. „Velvet: El Nuevo Imperio"
17.30 „Dobry wieczór, Litwo"
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport"
19.27 „Pogoda"
19.30 Od...do...
20.00 „Niebezpieczne związki"
21.00 „Varka Labdarkė. Dziennik targowy."
21.30 Wiadomości
22.30 „Plan B" komedia
00.40 S. „FBI"

LRT PLIUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 „Gospodarstwa domowe ożywają"
6.30 Poranne dźwięki
9.00 Studio aktualności LRT
10.00 Dzień dobry, Litwa
12.30 Jesteśmy Ukraińcami
13.00 Myśli na święta
13.30 Spacery
14.00 Zgaduj i zgaduj
14.30 Koncert
16.00 Euromaxx
16.30 „Dziki świat Eglė" film dok.
17.30 „Downton Abbey" film dok.
18.30 Przeznaczenie
19.15 Tacy właśnie byli
19.30 „Pociąg do śmierci" film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Płynąć, aż morze stanie się błękitne" film dok.
23.20 Tacy właśnie byli
23.30 Pociągnięcia pędzla do portretu państwa
00.00 S. „Dzika Dolina"

6.30 „Świat według kobiet"
7.30 „Szczęśliwy dom"
9.00 S. „Kobiety kłamią lepiej"
10.00 S. „W wirze miłości"
11.00 S. „Komisarz Rex"
12.00 S. „Sami"
14.00 S. „Dzikie pszczoły"
15.00 „Simpsonowie"
16.00 „Wiadomości TV3"
16.27 „Pogoda TV3"
16.30 „Pomoc TV"
18.30 „Wiadomości TV3"
19.20 „Sport TV3"
19.27 „Pogoda TV3"
19.30 S. „Miłość to miłość"
21.00 „Wieczorne wiadomości TV3"
22.00 „Cenny ładunek" dramat
23.55 „Ocalona" film fab.

6.00 „Moja kuchnia najlepsza"
7.30 S. „Realna mistyka"
8.30 S. „Hudson & Rex"
9.30 S. „Kod"
10.30 S. „Mentalista"
11.30 S. „CSI. Miami"
12.30 S. „FBI"
13.20 „Moja kuchnia najlepsza"
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne"
16.00 S. „Kod"
17.00 S. „Mentalista"
18.00 S. „CSI. Miami"
19.00 S. „S.W.A.T."
20.00 S. „Kobra"
21.00 „Pasterz" thriller
22.40 „Resident Evil: Zagłada" thriller
00.30 S. „S.W.A.T."

LRT TV

06.00 S. „Stary"
07.30 Litwa na żywo.
08.00 Sad i ogród
08.30 „Twórcy Litwy. Sejm Ustawodawczy" film dok.
09.30 S. „Kobiety kłamią lepiej"
10.30 „W świecie koszkówki"
11.30 Litwa na żywo
12.30 „Rozmowy nad morzem"
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary"
15.30 Pierwszy raz
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Cel podróży
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary"
20.00 Reporter
20.18 Pogoda
20.20 S. „Nieodkryta Rosja "
21.25 Trzymajcie się
22.30 Reporter
22.58 Pogoda
23.00 Litwa na żywo

6.00 „Mężczyźni z gór"
8.00 S. „Alarm dla Cobra 11"
9.00 S. „Chicago Fire"
10.00 „Sprzątacze domowi"
11.00 „Wojny magazynowe"
12.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe"
13.00 S. „Romeo i Julia"
14.00 S. „Dron"
15.00 „Mężczyźni z gór"
17.00 „Chicago Fire 3"
18.00 S. „Kobra"
19.00 „Skazani" dramat
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe"
21.00 „47 Roninów" dramat
23.15 S. „See"
00.40 S. „Romeo i Julia"

6.00 S. „Kakawa"

eprasa.pl bfd4aba6bf

7.00 S. „Zatraceni w miłości"
8.00 S. „Niewidoma"
9.00 S. „Dziennik medium"
10.00 S. „List pożegnalny"
11.00 S. „Mistrzowie zbrodni"
12.00 S. „Rezydent"
13.00 S. „Prawo i porządek"
14.00 S. „Specjalistka"
15.00 S. „Anupamaa"
15.35 S. „Mangal Lakshmi"
16.30 S. „Niewidoma"
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills"
19.00 S. „Rezydent"
20.00 S. „Prawo i porządek"
21.00 S. „Zbrodnie w Styrii: Trucizna w Styrii "
22.40 S. „Specjalistka"
23.40 S. „Kraina Snów "

TVP 1

06.00 S. „Złoty chłopak"
06.50 S. „Akacjowa 38"
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"
08.30 „Pełnia Wiary"
09.00 „Serwis Info"
09.10 S. „Na kłopoty... Bednarski"
10.15 S. „Ranczo"
11.10 S. „Komisarz Alex"
12.05 S. „Ojciec Mateusz"
13.00 Serwis Info
13.10 Agrobiznes
13.40 Magazyn rolniczy
13.55 „Lis, który uratował wyspę"
15.00 S. „Splątane losy"
16.00 „Serwis Info"
16.25 „Gra słów. Krzyżówka"
17.00 S. „Dziedzictwo"
18.00 „Teleexpress"
18.25 „Jaka to melodia?"
19.05 „Reporterzy"
19.25 S. „Akacjowa 38"
20.30 „Program informacyjny"
20.55 „Pytanie dnia"
21.30 S. „Ojciec Mateusz"
22.25 Sprawa dla reportera
23.25 „Niewypowiedziane" film dok.

TVP KULTURA

07.25 „Zbigniew Wodecki '94"
07.55 „Tamte lata, tamte dni"
08.35 S. „Rawhide"
09.40 „Informacje kulturalne"
10.00 S. „Wojna domowa"
11.40 „Dwie Joasie" komedia
13.20 „Reżyserzy"
14.20 S. „Noce i dnie"
15.25 „Patrząc pod słońce" dramat
16.15 „Szarada" komedia sensacyjna
18.25 S. „Wojna domowa"
19.15 „Dzień, w którym umarła gwiazda rocka"
19.55 S. „Rawhide"
21.00 „Danton"
21.05 „Danton" dramat historyczny
23.30 „The Police – kulisy wielkiej kariery" film dok.
01.00 „Cześć Tereska" dramat

TVP POLONIA

07.00 „Dziennik Regionów"
07.20 „Dlaczego krowa..."
07.30 „Słownik polsko@polski"
08.00 „Rosół polski"
08.30 „Pytanie na śniadanie"
12.30 Stacja Innowacja
12.50 Przepis dnia
13.00 Polacy Światu
13.10 S. „Miłość nad rozlewiskiem"
14.50 „Daję słowo"
15.40 „Turystyczna Jazda"
16.00 „Słowo daję!"
16.10 „Tamte lata, tamte dni"
16.40 „Słownik polsko@polski"
17.10 „Rozrywka Retro"
17.30 S. „Barwy szczęścia"
18.00 „Gra słów. Krzyżówka"
18.30 „Teleexpress"
18.50 "Teleexpress Extra"
19.15 „Tańcząca ze światem"
19.45 Info Wilno
20.20 „Polacy Światu"
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ranczo"
22.20 „Polonia 24. Tygodnik"
23.25 S. „Profilerka Jastrë"
00.15 Dziennik Regionów

TVP HISTORIA

07.25 „Był taki dzień"
07.28 „Słownik polsko@polski"
07.50 „Okrasa łamie przepisy"
09.10 „Polacy w kosmosie"
09.35 S. „Czterdziestolatek"
10.25 „Było, nie minęło"
10.50 „Lena na Bałkanach"
11.15 „Szlakiem miejsc niezwykłych"
11.25 S. dok. „Wszystkie kolory świata"
12.15 „Ex Libris"
12.35 „Pałace i rezydencje Lubelszczyzny"
12.50 S. dok. „Podziemne Włochy"
13.40 „Góry Europy"
14.35 „Przestrzenie Banacha" film dok.
15.25 S. „Królowie"
15.50 S. „Czterdziestolatek"
16.45 „Koło historii"
17.10 „Sensacje XX wieku"
19.10 S. „Tajemnica Enigmy"
19.55 „Kanał Augustowski. Dzieło życia Ignacego Prądzyńskiego" film dok.
20.50 „Flesz historii"
21.10 „Myśliciele"
21.15 S. „Oficerowie"
22.00 „Świadkowie Czarnobyla" film dok.
22.55 „Pomiechówek. Fort 3" film dok.
23.15 „Kapitan Myszkowski" film dok.
00.15 „Księża wolności 1914–1981"
00.45 „Sensacje XX wieku"

TRWAM

01:10 Informacje dnia
01:30 Sanktuaria polskie
01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Anioł Pański
02:05 Ma się rozumieć
02:15 Rozmowy niedokończone
03:25 Święty na każdy dzień
03:30 Bóg z nami
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Ojczyzna
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Polski Punkt Widzenia
06:00 Kielce 1946 ¬ zbrodnia z rosyjskiego scenariusza
07:50 Nowy Rozdział ¬ rejs jachtu generała Kuklińskiego
08:00 Po stronie prawdy
08:55 Poczet Wielkich Polaków
09:00 Informacje dnia
09:15 Polski Punkt Widzenia
09:35 Słowo życia
09:40 Dzielna niewiasta
09:55 Święty na każdy dzień
10:00 Na zdrowie
10:20 Bóg z nami
10:45 Oświadczenie Fundacji Lux Veritatis w sprawie Muzeum Pamięć i Tożsamość
11:00 Informacje dnia
11:15 Rozmowy niedokończone
12:25 Myśląc Ojczyzna
12:35 Przyroda i ludzie
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Wykłady z kongresu
13:50 Mateczniki Polskości
14:00 Mocarz pokory
14:20 Przegląd katolickiego tygodnika "Niedziela"
14:30 Msza święta z Jasnej Góry
15:20 Muzyczne chwile
15:30 Muzeum 303
16:00 Po stronie prawdy
16:50 Ma się rozumieć
17:00 Informacje dnia
17:10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
17:35 Sól ziemi
18:05 Akademia pro¬life
18:15 Muzyczne chwile
18:30 Odpowiedzialni za Kościół
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 Rozmowy niedokończone
20:25 Rodzinny Ogród Zoologiczny "Królestwo Stworzenia"
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Myśląc Historia
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Głos serca
23:45 Póki nadzieja

Discovery CHANNEL

7.00 „Mistrzowie samochodów"
10.00 „Stare dobre rzeczy"
12.00 „Łowcy staroci"
18.00 „Inny garaż"
19.00 „Jak to jest zrobione?"
20.00 „Łowcy staroci"
21.00 „Stare dobre rzeczy"
23.00 „Zapomniane i porzucone"

eprasa.pl bfd4aba6bf

TVP WILNO

06.30 Info Wilno
06.50 „Wileńszczyzna w obiektywie"
06.55 Studio Wilno
07.25 „Supełkowe ABC"
07.50 „Imbir i Cytryna"
08.15 „Okrasa łamie przepisy"
08.40 „Szlakiem Kolberga"
09.05 „Res Poloniae ¬ O Polsce z oddali"
09.30 „Portrety"
09.40 „Przestrzeń pamięci"
10.10 „Z Historią na Ty"
10.30 „Całkiem niezła historia"
10.45 „Gra słów. Krzyżówka"
11.05 „Moda na język polski"
11.30 S. anim. „Baśnie i bajki polskie"
11.45 „Kobiety w drodze"
12.10 S. „M jak miłość"
13.00 Info Wilno
13.05 „Dobre historie"
13.30 „Hity wszech czasów"
14.20 „Anna, szczęśliwa i pogodzona" film dok.
15.15 „Notacje"
15.25 „Sonda 2"
15.50 Info Wilno
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego"
16.20 S. „Klan"
16.40 S. „Barwy szczęścia"
17.10 S. anim. „Baśnie i bajki polskie"
17.25 „Info Portal"
17.35 „Unia kulinarna"
17.55 S. „Na dobre i na złe"
18.45 „Wynalazki na medal"
19.00 Info Wilno
19.20 „Wileńszczyzna w obiektywie"
19.25 Studio Wilno
19.55 S. „Na sygnale"
20.20 „Z pamięci"
20.30 „Program informacyjny"
20.55 „Pytanie dnia"
21.05 „Godzina W" dramat
22.20 „Notacje"
22.30 „Moja historia '44"
22.45 „Dobre historie"
23.05 S. „Ojciec Mateusz"
23.55 Info Wilno
00.15 „Wileńszczyzna w obiektywie"

LRT TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo"
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości"
9.00 S. „Policja Kryminalna Linzu"
9.45 „Gen ciekawości"
10.00 „Uroczyste obchody 35. rocznicy masakry w Miednikach"
11.00 „Warta o świcie" film dok.
12.00 Euromaxx
12.15 „Zgaduj i zgaduj"
12.45 „Kto i dlaczego?"
13.15 S. dok. „Miasta portowe świata"
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości"
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo"
16.30 S. „Dzika Dolina"
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij"
18.00 „Kto i dlaczego?"
18.30 Wiadomości
19.30 Więc gdzie dalej?
20.30 Panorama
21.00 Złoty umysł
22.15 „Creed II" dramat
00.25 „Zwierzęta Ameryki" thriller

6.00 S. anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry"
7.00 S. „Pani chłopka"
8.00 „Miłość od pierwszego wejrzenia"
9.00 S. „Świeża krew"
10.00 S. „Monika potrzebuje miłości"
11.00 S. „Odległe miasto"
12.00 „Miłość od pierwszego wejrzenia"
13.00 „Bogacz i biedaczka"
14.00 S. „Pułapka miłości"
15.00 S. „Bajka nocy"
16.00 Wiadomości
16.20 S. „Velvet: El Nuevo Imperio"
17.30 „Dobry wieczór, Litwo"
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport"
19.27 „Pogoda"
19.30 „Heca w zoo" komedia
21.35 „Bohemian Rhapsody" dramat
00.20 „Natręt" thriller

LRT PLIUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 Eksperyment
6.30 Poranne dźwięki
9.00 Studio aktualności LRT
10.00 Dzień dobry, Litwa
12.10 „Po ocaleniu Muru Wolności."
20.30 Panorama
21.00 „Cudze dzieci" dramat
22.45 „Astra" film dok.
00.00 Monologi

6.30 „W świecie zwierząt"
7.00 „Zrób sam"
7.30 S. „Miłość to miłość"
9.00 S. „Kobiety kłamią lepiej"
9.30 S. „W wirze miłości"
11.00 S. „Komisarz Rex"
12.00 S. „Sami"
14.00 S. „Dzikie pszczoły"
15.00 „Simpsonowie"
16.00 „Wiadomości TV3"
16.27 „Pogoda TV3"
16.30 „Pomoc TV"
18.30 „Wiadomości TV3"
19.20 „Sport TV3"
19.27 „Pogoda TV3"
19.30 „Minionki rozrabiają" film anim.
21.00 „Wieczorne wiadomości TV3"
22.00 „Alita. Battle Angel" film fab.
00.35 „Stażyści" komedia

BTV

6.00 „Moja kuchnia najlepsza"
7.30 S. „Realna mistyka"
8.30 S. „Hudson & Rex"
9.30 S. „Kod"
10.30 S. „Mentalista"
11.30 S. „CSI. Miami"
12.30 S. „FBI"
13.30 „Moja kuchnia najlepsza"
15.00 „Poniżej pokładu"
16.00 S. „Kod"
17.00 S. „Mentalista"
18.00 S. „CSI. Miami"
19.00 S. „Policja 24/7"
21.00 „W cywilu 5: Pole bitwy" thriller
22.40 „Pasterz" thriller
00.35 S. „S.W.A.T."

lrytas.tv

05.00 Nowy dzień
06.00 S. „Stary"
07.30 Litwa na żywo
08.30 Chcę pracować
09.00 Godzina TV Wolność
12.00 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 Koncert
15.00 „Lato na wzgórzu"
15.30 Sad i ogród
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Godzina z Valatką
17.30 Wszystko jest mierzone
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary"
20.00 Reporter
20.18 Pogoda
20.30 Koncert
22.30 Reporter
22.58 Pogoda
23.00 Rozmowy nad morzem
23.30 Godzina z Valatką
00.30 „Przetrwać do jutra "

6.00 „Mężczyźni z gór"
8.00 S. „Alarm dla Cobra 11"
9.00 S. „Chicago Fire"
10.00 „Sprzątacze domowi"
11.00 „Wojny magazynowe"
12.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe"
13.00 S. „Romeo i Julia"
14.00 S. „Dron"
15.00 „Mężczyźni z gór"
17.00 „Chicago Fire 3"
18.00 S. „Kobra 11"
19.00 „Skazani" dramat
21.00 „Gliny"
22.00 Gra „galvOK"
00.00 „Teoria wszystkiego" dramat

6.00 S. „Kakawa"
7.00 S. „Zatraceni w miłości"
8.00 S. „Niewidoma"
9.00 S. „Dziennik medium"
10.00 S. „List pożegnalny"
11.00 S. „Mistrzowie zbrodni"
12.00 S. „Tajemnice Majorki"
13.00 S. „Prawo i porządek"
14.00 S. „Specjalistka"
15.00 S. „Anupamaa"
15.35 S. „Mangal Lakshmi"
16.30 S. „Niewidoma"
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills"
19.00 S. „Rezydent"
20.00 S. „Prawo i porządek"

eprasa.pl bfd4aba6bf

21.00 S. „Broadchurch”
22.55 S. „Specjalistka”
23.55 S. „Alex Hugo X.”

TVP 1

06.00 S. „Splątane losy”
06.50 S. „Akacjowa 38”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Welon, fura i brawura”
09.00 „Serwis Info”
09.15 S. „Kolumbowie”
10.20 S. „Ranczo”
11.15 S. „Komisarz Alex”
12.05 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 Agrobiznes
13.40 Magazyn Rolniczy
13.55 „Nowa Zelandia”
14.30 Reportaż
15.00 S. „Splątane losy”
16.00 Serwis Info
16.25 Gra słów. Krzyżówka
17.00 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.25 „Jaka to melodia?”
19.05 „Reporterzy”
19.25 S. „Akacjowa 38”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Ojciec Mateusz”
22.25 S. „Drelich”
23.15 „Moje córki krowy”vfilm fab.
00.05 „Nocny patrol” film fab.

TVP KULTURA

07.30 „Na festiwalowej scenie”
07.55 „Tamte lata, tamte dni”
08.35 S. „Rawhide”
09.40 „Kolekcja”
10.00 S. „Wojna domowa”
10.50 S. „Powrót Sherlocka Holmesa”
11.55 „Dzisiejsze czasy” film fab.
13.35 „Jules Verne i jego podróż dookoła świata” film dok.
14.40 „Benefis Kory w Teatrze STU”
15.25 „Maanam i goście”
16.00 „Papusza” dramat
18.20 S. „Niewiarygodne przygody Marka Piegusa”
19.20 „Video Killed the Radio Star”
19.55 S. „Rawhide”
21.00 „Bounty” dramat
23.15 „Przepis na kino autorskie”
23.35 „Drzazgi” film obycz.

TVP POLONIA

07.00 „Dziennik Regionów”
07.30 „Prywatne życie zwierząt”
08.00 „Makłowicz w podróży”
08.30 Pytanie na śniadanie
12.30 „Kresy (nie)znane”
12.50 Przepis dnia
13.00 Polacy Światu
13.10 S. „Ja wam pokażę!”
14.00 S. „Chichot losu”
14.50 „Polonia 24. Tygodnik”
16.00 Serwis Info
16.10 „Wszystko przed nami”
16.40 „Słowo daję!”
16.50 „Dlaczego krowa...”
17.00 „Nie będąc ¬ jestem. Krzysztof Kamil Baczyński” film dok.
18.00 „Gra słów. Krzyżówka”
18.30 „Teleexpress”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Stacja Arktyka”
19.45 Info Wilno
20.05 „Wileńszczyzna w obiektywie”
20.20 „Polacy Światu”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Echo serca”
22.15 S. „Na sygnale”
23.15 „63. KFPP w Opolu”

TVP HISTORIA

07.25 „Był taki dzień”
07.27 „Słownik polsko@polski”
07.50 „Zakochaj się w Polsce”
09.05 „Zdobywcy Karpat” film dok.
09.25 „Flesz historii”
09.45 S. „Czterdziestolatek”
10.40 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
10.50 „Plaże Europy”
11.40 „Polska i świat z historią w tle”
11.55 „Tajemnice kultowych seriali”
12.45 „Po złoto” film dok.
13.45 „Bocznica” film dok.
14.35 „Historia kuchni polskiej”
15.15 S. „Królowie”
15.40 S. „Czterdziestolatek”
16.35 „Lwów – miasto i ludzie Niepodległej Rzeczypospolitej”
17.00 „Sensacje XX wieku”
19.05 S. „Tajemnica Enigmy”
19.40 „Świadkowie czasu”
20.00 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
20.55 „Jutro idziemy do kina” film fab.
22.35 „Historia w postaciach zapisana”
00.30 „Marzyciele”
00.55 „Jastków – 1915 – późne słowo o bitwie”
01.25 „Sensacje XX wieku”

TRWAM

01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Anioł Pański
02:05 Ma się rozumieć
02:15 Rozmowy niedokończone
03:25 Rodzinny Ogród Zoologiczny "Królestwo Stworzenia"
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Historia
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Polski Punkt Widzenia
06:00 Przetrwaliśmy
06:30 Cichy i pokornego serca
07:55 Mój brat papież
08:10 Wyzwolenie
08:55 Poczet Wielkich Polaków
09:00 Informacje dnia
09:15 Polski Punkt Widzenia
09:40 Słowo życia
09:45 Jan Ledóchowski. Część pierwsza: moja Austria
10:10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
10:35 Święty na każdy dzień
10:45 Jestem mamą
11:00 Informacje dnia
11:15 Rozmowy niedokończone
12:25 Myśląc Historia
12:35 Natura et Homo
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Głos serca
14:05 Komarowska Wiktoria
14:30 Msza święta z Jasnej Góry
15:20 Muzyczne chwile
15:30 Drzwi do lasu
15:55 Słowo życia
16:00 Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia Koronką do Bożego Miłosierdzia
16:20 Mocni w Wierze
16:50 Ma się rozumieć
17:00 Informacje dnia
17:10 Natura Obiektywnie
17:40 Kuźnia Redemptorystów
18:30 Łączy Nas Historia
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 Westerplatte Młodych
20:00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
20:30 Historie Starego Testamentu
20:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Myśląc Historia
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Ludzki Święty. Św. Alfons Liguori

Discovery CHANNEL

7.00 „Mistrzowie samochodów”
10.00 „Stare dobre rzeczy”
14.00 „Gorączka złota”
18.00 „Inny garaż”
19.00 „Jak to jest zrobione?”
20.00 „Renowatorzy”
21.00 „Codzienność służb granicznych”
23.00 „Zapomniane i porzucone”

eprasa.pl bfd4aba6bf

TVP WILNO

06.30 „Info Wilno"
06.50 „Wileńszczyzna w obiektywie"
06.55 „Studio Wilno"
07.25 „Domisie"
07.50 „Rok w ogrodzie"
08.10 „Rok w ogrodzie Extra"
08.20 „Moja historia"
08.30 „Wojownicy czasu"
09.00 „Moja historia"
09.10 „Tygiel"
09.30 „Prywatne życie zwierząt"
09.55 „Kulinarne wędrówki z Jolą Kleser"
10.20 „Domisie"
10.45 S. „Magiczne drzewo"
11.15 „Powstanie zwykłych ludzi" film dok.
12.05 S. „Plebania"
12.55 „Daję słowo"
13.40 „Polonia 24. Tygodnik"
14.40 „Imbir i Cytryna"
15.05 „Muzeum Polskiej Piosenki"
15.10 S. „Komisarz Alex"
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego"
16.20 „Listy z barykady" film dok.
16.45 S. „Ojciec Mateusz"
17.30 „Balans bieli"
18.00 „Niezwykłe miejsca"
18.10 S. „Czas honoru"
19.00 „Info Wilno"
19.20 „Muzeum Polskiej Piosenki"
19.30 „Powstanie zwykłych ludzi" film dok.
20.20 „Muzeum Polskiej Piosenki"
20.30 „Program informacyjny"
21.00 „Lato z Radiem i Telewizją Polską"
23.00 „To jest grane"
23.25 „Pożyteczni.pl"
23.50 „Info Wilno"
00.10 S. „Siostry"

LRT TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 „Znane nieznane kobiety"
7.00 „Przyjazna Litwa"
8.00 „Jeśli nie grzyby"
8.30 „Mój paszport kłamie"
9.00 „Dzień dobry, Litwo"
9.30 „Wiadomości. Pogoda"
9.35 „Dzień dobry, Litwo"
10.30 „Wiadomości. Pogoda"
12.00 S. dok. „Motyle. Superbohaterowie przyrody"
12.55 S. dok. „Tajemnice z góry"
13.50 „Ojciec Brown"
15.30 Wiadomości
15.45 Dajmy czadu!
17.00 Gospodarstwa domowe ożywają
17.30 Przepisy na dobre życie
18.30 Wiadomości
19.00 Gdy nastał Dzień X
19.30 Styl
20.30 Panorama
21.00 „Skarb" komedia
22.40 „Rodzina Savage" dramat
00.30 „Cudze dzieci" dramat

6.00 „Przyłapani!"
9.00 „Smerfy: Wielki film" film anim.
11.00 „Mia i biały lew" film fab.
13.05 „Jaś Fasola" komedia
13.40 „Sezamek!" komedia
16.20 „Ojciec panny młodej" komedia
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport"
19.27 „Pogoda"
19.30 „Pogromcy duchów. Dziedzictwo" komedia
21.55 „Dlaczego on?" komedia
00.10 „Piksele" komedia

LRT PLIUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 „Notatki przyrodnika"
6.30 „Dzieci tysiąclecia Litwy"
7.25 „Złoty umysł"
8.30 „Encyklopedia Gustava"
9.00 „Gen ciekawości"
9.30 „Litewskie diamenty"
10.00 „Co słychać, sąsiedzie?"
10.30 „Pogoń. Vytis"
11.00 „Jesteśmy Ukraińcami"
11.30 Nasza rosyjska ulica
12.00 Litwin w sercu
13.00 Gospodarstwa domowe ożywają
13.30 Odbicia
14.00 Koncert
15.30 „Drogi Boga są nieznane"
16.00 Pociągnięcia za portret państwa.
16.30 Euromaxx
17.00 Granice historii
18.00 „W wirze życiowej symfonii" film dok.
18.45 Kultura
19.00 „Jak to zbudowano?" film dok.
19.45 Euromaxx
20.00 Oto kino
20.30 Panorama
21.00 „Wyrok" dramat
23.10 S. „Puaro"

6.00 Filmy anim.
8.00 S. anim. „Simpsonowie"
9.00 „Świat zwierząt"
9.30 „Zrób sam"
10.00 „Czary Kotryny"
10.30 „Przepis na udany weekend"
11.00 „Dzika Ameryka Południowa" film dok.
12.00 „Ocean Spokojny" film dok.
13.10 „Dzikie zwierzęta. Podróż do domu" komedia
15.05 „Potyczki z tatą" komedia
17.20 „Nautilius" dramat
18.30 „Wiadomości TV3"
19.20 „Sport TV3"
19.27 „Pogoda TV3"
19.30 „Mój pies Artur" komedia
21.40 „Mauretańczyk " dramat
00.30 „Układ" film fab.

BTV

6.00 S. „Akumulatory"
8.00 „Realna mistyka"
9.00 „Policja 24/7"
9.55 „Orły lombardu"
10.55 S. „Wyścig dookoła świata"
12.10 S. „Akumulatory"
13.05 „Szalone przygody na łonie natury z Bearem Gryllsem"
14.00 „Kraina niepokojów" film dok.
15.05 „Będziemy zarabiać pieniądze"
16.00 „Tajemniczy chłopak"
17.00 S. „Akademia Policyjna"
18.00 S. „Kierowcy ciężarówek"
19.00 S. „Policja wodna"
21.00 „Krwawy diament" thriller
23.40 „W cywilu 5: Pole bitwy" film fab.

lrytas.tv

06.00 „Azja" film dok.
08.00 „Ameryka – wielka podróż"
09.00 „Przetrwać do jutra"
09.30 Chcę pracować
10.00 Cel podróży
10.30 „Pierwszy raz"
11.00 „Paulius i Saulius" film dok.
11.30 Anatomia mieszkania
12.00 Dziś bierze
13.00 S. „Stary"
16.00 Wiadomości
16.28 Pogoda
16.30 „Rozmowy nad morzem"
17.00 „Sad i ogród" film dok.
17.30 „Lato na wzgórzu"
18.00 Wiadomości
18.28 Pogoda
18.30 Wszystko jest mierzone
19.00 S. „Nieproszona miłość"
20.00 Wiadomości
20.30 Koncert
22.30 Wiadomości
23.00 S. „Azja"

VIASAT

05.55 „Gwiazdy lombardu"
06.25 „Trudniej się nie da "
08.30 „Sprzątacze domowi"
9.30 „Przewodnik budowlany"
10.00 „Autopilot"
10.30 „Gaz do dechy"
11.00 „Wielka Dziesiątka"
12.00 „Poważne klęski żywiołowe"
13.00 „Piekielna droga"
14.00 „Koralowe Miasto"
15.00 „W drodze z Normanem Reedem"
16.00 „Magazynowe wojny"
18.30 „Gwiazdy lombardu"
19.00 „Wyspy Dziewicze. Hiszpania"
21.00 „TV3 wiadomości"
21.50 „TV3 sport"
21.55 „TV3 pogoda"
22.00 „Zaginione złoto Azteków"
23.00 „Szybcy i wściekli 6" dramat

6.00 „Łapacz snów"
6.40 S. dok. „Świat ogrodników"
8.00 S. „Niewidoma"
9.00 S. „Uczeń Molphara"
10.00 S. „Adim Farah"
11.00 S. „Mistrzowie zbrodni"
13.00 S. „Don Matteo"
15.20 S. „Wspaniały wiek"
17.45 S. „Pacyficzny przestępca"
19.45 S. „Krok

eprasa.pl bfd4aba6bf

do nieba"
21.00 S. „Pod osłoną mroku"
22.40 S. „Szczęśliwa dolina"
01.00 „Tańcz, Elise" dramat

TVP 1

06.20 „Warszawskie dzieci" film dok.
07.20 „Balans bieli"
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"
08.40 „Rok w ogrodzie"
09.05 „Rok w ogrodzie Extra"
09.20 „Pełnosprawni"
09.50 S. „Ranczo"
10.45 S. „Komisarz Alex"
11.40 S. „Ojciec Mateusz"
12.55 S. dok. „Umrzeć za Warszawę"
14.00 „Teksańczyk " film fab.
15.40 Okrasa łamie przepisy
16.20 „Rozmowy na medal"
17.00 S. „Dziedzictwo"
18.00 „Teleexpress"
18.25 „Skoki narciarskie"
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.30 „Warszawiacy śpiewają (nie)zakazane piosenki 2026"
22.25 „Miasto" dramat
01.25 „Pożegnanie z Marią" dramat

TVP KULTURA

07.10 „Spojrzenie Wolności"
08.00 „Sztuka jako konieczność"
08.30 „Tamte lata, tamte dni"
09.10 „Yuku i magiczny kwiat" film anim.
10.25 „Dzieci i ryby" film anim.
11.00 „Dzień czwarty" film TV
12.30 S. „Angielskie śniadanie"
13.35 S. dok. „Podróże z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem"
14.35 S. „Hrabina Cosel"
17.20 S. „Noce i dnie"
18.30 „Festiwal Góry Literatury"
19.15 „Dzisiejsze czasy" film fab.
21.00 „W deszczowy dzień w Nowym Jorku" film obycz.
22.45 „To jest mój sen"
23.50 „Bounty" dramat

TVP POLONIA

07.00 „Panorama"
07.30 „Kulturalni"
08.15 Turystyczna Jazda
08.30 „Pytanie na śniadanie"
12.10 „Cafe Fogg"
12.30 „Podróże z historią"
13.05 S. „ Sto minut wakacji"
13.40 S. „Sto minut wakacji"
14.05 „Powstańcy"
14.15 „UNESCO: Skarby Polski"
14.45 S. „Echo serca"
15.35 S. „Na sygnale"
16.35 „Okrasa łamie przepisy"
17.05 „Umrzeć za Warszawę" film dok.
18.00 „Teleexpress"
18.15 „Powstańcy"
18.20 S. „Chichot losu"
19.10 „Godzina „W" dramat
20.30 Program informacyjny
21.20 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
23.10 S. „Zatoka szpiegów"
23.55 „Powstańcy"

TVP HISTORIA

07.20 „Był taki dzień"
07.25 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
07.30 „Sprawdzamy"
07.50 S. dok. „Dzika Polska"
09.05 „Historia kuchni polskiej"
09.45 „Flesz historii"
10.05 S. „Znak Orła"
11.00 „Biało¬czerwoni – historie niezwykłe"
11.15 „Lena na Bałkanach"
11.40 S. dok. „Podziemne Włochy"
12.30 „Kalendarium Powstania Warszawskiego"
12.34 „Polska i świat z historią w tle"
12.45 S. dok. „Wszystkie kolory świata"
13.35 „Polska i świat z historią w tle"
13.55 S. dok. „Wyspy Kanaryjskie"
14.45 „Koło historii"
15.10 „Ex Libris"
15.30 „Godzina „W"" dramat
16.45 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
16.55 „Polskie 100 lat"
17.20 „Powstanie Warszawskie. Pragnienie wolności" film dok.
17.50 „Wyśpiewana historia"
17.55 „Radio Powstańcze „Błyskawica"
18.00 „Człowiek, który rozpoczął Powstanie" film dok.
18.45 S. „Blisko, coraz bliżej"
20.00 „Powstanie zwykłych ludzi" film dok.
20.55 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
21.00 „Pomiędzy – 1944–1945"
22.15 „Notacje"
22.30 „Kurier" film sensacyjny
00.20 „Jutro idziemy do kina" film fab.

TRWAM

01:05 Świat w obrazach
01:10 Informacje dnia
01:30 Łączy Nas Historia
01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Anioł Pański
02:05 Ma się rozumieć
02:15 Westerplatte Młodych
02:55 Święty na każdy dzień
03:00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
03:30 Historie Starego Testamentu
03:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Historia
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Polski Punkt Widzenia
06:00 Natura Obiektywnie
06:25 Wykłady z kongresu
06:55 Muzyczne chwile
07:10 Przerwany posiłek
07:45 Powrót i Odnowa
08:25 Sól ziemi
08:55 Kartka z kalendarza ¬ Powstanie Warszawskie
09:00 Informacje dnia
09:15 Westerplatte Młodych
10:00 Rycerz
11:00 Informacje dnia
11:15 Retrospekcja
11:20 Muzyczne chwile
11:35 Słowo życia
11:40 Polski Punkt Widzenia
12:00 Kropelka radości
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
13:50 Natura Obiektywnie
14:20 Ocalić od zapomnienia
14:30 Msza święta z Jasnej Góry
15:20 Muzyczne chwile
15:30 Przegląd Katolickiego Tygodnika "Niedziela"
15:35 Słowo życia
15:40 Święty na każdy dzień
15:45 Jak wygrać małżeństwo?
16:00 Dzielna niewiasta
16:15 Mateczniki Polskości
16:30 Wierzę w Boga
17:00 Informacje dnia
17:10 Historia PL
17:35 Ludzki Święty. Św. Alfons Liguori
18:30 Przełamując bariery
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 W naszej Rodzinie
20:25 Święty na każdy dzień
20:30 Manna z Nieba
20:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Kartka z kalendarza ¬ Powstanie Warszawskie
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Warto być ojcem
23:15 Głos serca

Discovery CHANNEL

7.00 „Jak to jest zrobione?"
9.00 „Europejscy kierowcy ciężarówek"
10.00 „Najlepszy garaż"
12.00 „Warsztat naprawczy"
14.00 „Autostrada A2"
16.00 „Program o przetrwaniu"
18.00 „Alaska"
19.00 „Jak to jest zrobione?"
21.00 „Miłośnicy małych domów"
23.00 „Nadzy i przestraszeni"

eprasa.pl bfd4aba6bf

TVP WILNO

06.30 „Info Wilno"
06.50 „Moja historia"
07.00 „Kultowe rozmowy"
07.25 „Zaczarowany świat..."
07.40 „Detektyw Literka"
07.50 „Rozmowy na dwie głowy"
08.00 „Wileńska Podcastownia"
08.50 „W 80 dni dookoła Wileńszczyzny"
09.15 „Moja historia"
09.25 „Kulturalni"
10.05 „Litwa nieoczywista"
10.25 „Detektyw Literka"
10.35 „Zaczarowany świat..."
10.55 „Studio Raban"
11.15 „Sonda 2"
11.40 „Poland 4.0"
12.05 „Moja historia"
12.15 S. „Plebania"
13.00 „Vistuliada"
13.25 „Kulinarne wędrówki z Jolą Kleser"
13.50 „Słowo na niedzielę"
14.00 Transmisja Mszy Świętej
15.10 „Balans bieli"
15.40 „Niezwykłe miejsca"
15.45 „Moja historia"
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego"
16.20 „To jest grane"
16.45 S. „Zaraz wracam"
17.35 „Anna Dymna – spotkajmy się"
18.05 „Szansa na sukces"
18.55 „W 80 dni dookoła Wileńszczyzny"
19.20 „Tygodnik Moralnego Niepokoju – the best of"
19.45 „Litwa nieoczywista"
20.00 „Tamte lata, tamte dni"
20.30 „Program informacyjny"
21.00 „Warszawiacy śpiewają (nie)zakazane piosenki 2026"
22.30 „Wileńska Podcastownia"
23.25 „Lato z Radiem i Telewizją Polską"
01.15 „Program informacyjny"

LRT TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 „Inteligencja niesztuczna"
6.30 „Litwin w sercu"
7.30 „Dziennik Riddicka"
8.00 „Myśli niedzielne"
8.30 „Żyć na wsi jest dobrze"
9.00 „Kalendarz ogrodnika"
9.30 „Notatki przyrodnika"
10.00 „Encyklopedia Gustavo"
10.30 „Litewskie dzieci milenijne"
11.30 S. dok. „Grecja. Kraj nad wodą"
12.00 S. dok. „Planeta Ziemia"
12.50 Film dok.
13.40 S. „Klub Morderstw Marlow"
15.30 Wiadomości
15.45 Euromaxx
16.00 Detektywi historii
17.00 Świat oczami Litwinów
18.00 Historie ścienne
18.30 Wiadomości
19.00 Eksperyment
19.30 Tydzień
20.30 Panorama
21.00 S. „Sisi"
22.00 „The Colour Room" dramat
23.55 „Zwierzęta Ameryki" thriller

6.00 „LEGO Masters"
6.55 S. anim.
9.00 „Daleko. Jeszcze?" komedia
10.50 „Ojcostwo" dramat
13.00 „Wredne dziewczyny" komedia
15.00 „Jaś Fasola" komedia
15.35 „Naga broń: Z akt Wydziału Specjalnego" komedia
17.20 „Teleloto"
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport"
19.27 „Pogoda"
19.30 „Transformers: Wiek zagłady" film fab.
22.45 „Agenci" komedia
00.55 „Gliniarz z Beverly Hills II" komedia

LRT PLIUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 „Jeśli nie grzyby"
6.30 „Kalendarz ogrodnika"
7.00 „Młodszy brat"
7.30 „Teraz tutaj?!"
8.00 S. „Simon"
8.05 S. anim. „Smerfy"
8.40 S. anim „Bluey"
9.00 Granice języka.
9.30 „Droga"
10.00 „7 dni Kowna"
10.30 „Wiara i życie"
11.00 Inteligencja niesztuczna
11.30 Menora
12.00 Myśli na święta
12.30 „Fizyk z Żmudzi z powołaniem etnografa" film dok.
13.45 S. „Hetty Feather"
14.50 Mistrzostwa Świata FIM w Motocrossie z Wózkiem Bocznym oraz Mistrzostwa Świata FIM w Motocrossie na Quadach
17.45 Ja jestem
18.15 Chleba i igrzysk
19.10 „Vilnius Jazz 2025"
20.30 Panorama
21.00 Koncert
22.40 S. „Poirot Agathy Christie"

6.00 Filmy anim.
8.00 S. anim. „Simpsonowie"
9.00 „La Maistas. Italia"
10.00 „Świat według kobiet"
11.00 „Wspaniałe afrykańskie parki narodowe" film dok.
12.00 „Prawa lwów" film dok.
13.00 „Dzika Tajlandia" film dok.
14.00 „Ocean Spokojny" film dok.
15.00 „Teściów się nie wybiera"
16.30 „Gazas dugnas: Show"
17.30 „Vytaro ferma"
18.30 „Wiadomości TV3"
19.20 „Sport TV3"
19.27 „Pogoda TV3"
19.30 „Rozwód" komedia
21.25 „Uprowadzona 3" film fab.
23.45 „Alita. Battle Angel" dramat

BTV

6.00 S. „Akumulatory"
7.00 „Szalone przygody na łonie natury z Bearem Gryllsem"
8.00 S. „Ale numer!"
8.30 „Róg Tura"
9.00 „Policja 24/7"
10.00 „Orły lombardu"
10.00 „Wyścig dookoła świata"
12.20 S. „Akumulatory"
13.10 Szalone przygody na łonie natury z Bearem Gryllsem
14.20 „Kraina niepokojów" film dok.
15.15 „Będziemy zarabiać pieniądze"
16.30 „Tajemniczy chłopak"
17.30 S. „Akademia Policyjna"
18.30 TOPLYGA Mistrzostwa piłki nożnej „Žalgiris" – „Kauno Žalgiris"
21.00 „Gracz" thriller
22.55 „Krwawy diament" thriller

lrytas.tv

06.00 S. „Azja"
08.00 Podcast wojskowy
09.00 Dziś bierze
10.00 Wszystko jest mierzone
10.30 Sad i ogród
11.00 Kod zdrowia
12.00 „Liga talentów muzycznych"
13.00 S. „Stary"
16.00 Wiadomości
16.28 Pogoda
16.30 24/7
17.30 Anatomia mieszkania
18.00 Wiadomości
18.28 Pogoda
18.30 W świecie koszykówki
19.00 Godzina TV wolność
20.00 Wiadomości
20.28 Pogoda
20.30 Godzina z Valatką
21.30 24/7
22.30 Wiadomości
23.00 S. „Azja"

6.05 „W drodze z Normanem Reedem"
7.00 Gra „galvOK"
9.30 „Haczyk na jednym końcu"
10.00 „E¬gaz do dechy"
10.30 „Wielka Dziesiątka"
11.00 „Witajcie!"
11.30 „Wielka Dziesiątka"
13.00 Piekielna droga
14.00 „Koralowe Miasto"
15.00 „W drodze z Normanem Reedem"
16.00 „Magazynowe wojny"
18.00 „Gwiazdy lombardu"
18.30 „Pod pokładem"
19.30 „Hrabia Monte Christo" film fab.
21.00 „TV3 wiadomości"
21.50 „TV3 sport"
21.55 „TV3 pogoda"
22.00 „Zielona mila" dramat
01.40 „Seberg" dramat

6.00 „Łapacz snów"
6.40 „Świat ogrodników"
8.00 S. „Niewidoma"
9.00 S. „Uczeń Molphara"

eprasa.pl bfd4aba6bf

10.00 S. „Adim Farah“
11.00 S. „Mistrzowie zbrodni“
13.00 Pozdrowienia
15.30 „Wspaniały wiek”
17.45 S. „Pacyficzny przestępca”
19.40 S. „Krok do nieba”
21.00 „Tajemnice Brokenwood“
22.45 „"Co wiecie o swoich dziadkach?“ komedia
00.45 „Sommerdahl”

TVP 1

06.25 „Sprawa dla reportera”
07.20 „Słownik polsko@polski”
07.50 „Słowo na niedzielę”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach”
09.00 „Tydzień”
09.35 S. „Stawka większa niż życie”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
12.55 Między ziemią a niebem
13.00 Anioła Pański
13.15 Między ziemią a niebem
13.45 „Portret Kapłana”
14.10 „Planeta Ziemia”
15.15 „Skoki narciarskie”
18.00 „Teleexpress”
18.35 „Żona dla Polaka”
19.40 „Jaka to melodia?”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Gra z Cieniem”
22.20 „Światło między oceanami” dramat
00.40 S. „Dewajtis ”

TVP KULTURA

07.00 „Koncert na bis”
07.55 „Rozmowy (nie)wygodne”
08.50 „Bajnutki”
09.00 „Liturgie i nabożeństwa”
10.00 „Przystań nad Biblią”
10.10 „Ewangelicy”
10.40 „Podróż księcia” film anim.
12.00 S. dok. „Podróże z Agatą Christie i Sir Davidem Suchetem”
13.05 S. „Angielskie śniadanie”
14.05 „Opole – koncertowe wspomnienia”
14.20 „KFPP Opole”
15.30 „Frankie i Johnny” film fab.
17.05 S. „Noce i dnie”
18.15 „Niedziela z... Gwiazdami Polskiego Radia”
21.00 „Przełęcz ocalonych” dramat
23.25 „Przepis na kino autorskie”
23.45 „Silent Twins” film fab.
01.50 „Kulturalni”

TVP POLONIA

07.15 „Muzeum Polskiej Piosenki”
07.30 „Rodzinka.pl”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.25 „Makłowicz w podróży”
12.55 „Między ziemią a niebem”
13.00 Anioł Pański
13.15 „Między ziemią a niebem”
13.50 Słowo na niedzielę
14.00 Transmisja Mszy Świętej
15.15 Piłka nożna Betclic
18.00 Teleexpress
18.25 S. „Chichot losu”
19.15 „Kabaretomaniacy”
20.20 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.20 S. „Komisarz Alex”
22.15 Lato z Radiem i Telewizją Polską
00.15 Kabaret Neo ¬ Nówka

TVP HISTORIA

07.10 „Był taki dzień”
07.15 „Radio Powstańcze „Błyskawica”
07.17 „Sprawdzamy”
07.35 „Podróże z historią”
09.00 „Liturgia greckokatolicka z Archikatedry w Przemyślu”
09.55 „Zamki kresowe Rzeczypospolitej”
10.15 S. „Znak Orła”
11.15 „Tajemnice kultowych seriali”
12.00 „Był taki dzień”
12.04 „Polska i świat z historią w tle”
12.20 „Po złoto” film dok.
13.20 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
14.10 „Pałace i rezydencje Lubelszczyzny”
14.25 S. dok. „Wędrówki szlakami granicznymi”
15.10 „Ex Libris”
15.30 „Kurier” film sensacyjny
17.20 „Puszczyk mszarny. Duch poleskich bagien” film dok.
17.35 „Yodok Stories” film dok.
18.55 S. „Blisko, coraz bliżej”
20.15 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu”
20.20 „Powstanie Warszawskie w dokumentach” film dok.
21.10 „Kalendarium Powstania Warszawskiego”
21.15 „Radio Powstańcze „Błyskawica”” film dok.
22.05 „Zagadka Heweliusza” film dok.
22.55 „Żydzi w Powstaniu Warszawskim” film dok.
23.55 „Godzina „W”” dramat
01.10 „Biały potok” komediodramat

TRWAM

00:00 Odpowiedzialni za Kościół
00:30 „Mazurek Dąbrowskiego” – od piosenki żołnierskiej do hymnu narodowego
01:00 Słowo życia
01:05 Świat w obrazach
01:10 Informacje dnia
01:30 Przełamując bariery
01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Anioł Pański
02:05 Święty na każdy dzień
02:15 W naszej Rodzinie
03:20 Muzyczne chwile
03:30 Manna z Nieba
03:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Kartka z kalendarza ¬ Powstanie Warszawskie
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Polski Punkt Widzenia
05:40 Odpowiedzialni za Kościół
06:05 Ty idź pierwszy!
07:00 Jestem mamą
07:15 Mocni w Wierze
07:40 Muzyczne chwile
07:50 Regał
08:15 Ja jestem z wami przez wszystkie dni aż do skończenia świata
08:45 Ocalić od zapomnienia
08:55 Kartka z kalendarza ¬ Powstanie Warszawskie
09:00 Słowo życia
09:05 Polski Punkt Widzenia
09:25 Święty na każdy dzień
09:30 Życie jest piękne
10:00 Prymas Stefan Wyszyński
10:10 Spotkanie z Magdaleną Buczek
10:15 Manna z Nieba
10:25 Przegląd Katolickiego Tygodnika "Niedziela"
10:30 Msza święta z Jasnej Góry
11:30 Z Małej Cerkwicy do...
12:00 Głos serca
12:45 Tyle krzywdy
13:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Leonem XIV
13:15 Papież Polak do Rodaków
13:45 Wersal 1919
15:25 Kapłan
16:00 Wieś to też Polska
17:00 Informacje dnia
17:10 Koncert życzeń
17:50 Mateczniki Polskości
18:00 Natura et Homo
18:30 Sól ziemi
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 Rozmowy niedokończone
20:25 Święty na każdy dzień
20:30 Baśniowy teatr lalek
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Od Lutra do Marksa ¬ Historia Kościoła
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Retrospekcja
22:45 Stan Bezpieczeństwa Państwa
22:55 Święty na każdy dzień
23:00 Mocni Jego mocą
23:30 Muzyczne chwile
23:45 Jak wygrać małżeństwo?

Discovery CHANNEL

7.00 „Jak to jest zrobione?”
9.00 „Mistrzowie samochodów”
11.00 „Łowcy staroci”
15.00 „Męskie zajęcia”
18.00 „Niebezpieczne budowy”
19.00 „Miłośnicy małych domów”
20.00 „Program o przetrwaniu”
21.00 „Ważne wydarzenia”
23.00 „Akta NASA”

eprasa.pl bfd4aba6bf

TVP WILNO

06.30 „Wileńska Podcastownia"
07.20 „Jesteśmy stąd"
07.25 „HULAHOO – Let's Go Shopping"
07.35 S. anim. „Bolek i Lolek na wakacjach"
07.40 „Kocie kalamburki"
07.50 „Na wszelki WYPADEK!"
08.15 „Makłowicz w podróży"
08.40 „Korona Gór Polski"
09.05 „Dobre historie"
09.30 „Moja historia"
09.40 „Przestrzeń pamięci"
10.10 „Z Historią na Ty"
10.30 „Moja historia"
10.45 „Gra słów. Krzyżówka"
11.05 „Słownik polsko@polski"
11.30 „Detektyw Literka"
11.45 „HULAHOO – Let's Go Shopping"
11.50 „Moja historia"
12.00 S. „Siostry"
12.45 „Moja historia"
13.00 „Info Wilno"
13.05 „Odnaleźć Zaginione"
13.30 „Kulturalni"
14.15 „Generał Polskich Nadziei"
15.10 „W 80 dni dookoła Wileńszczyzny"
15.35 „Stacja Innowacja"
15.50 „Info Wilno"
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego"
16.20 S. „Klan"
16.40 S. „Barwy szczęścia"
17.10 „Detektyw Literka"
17.25 „Info Portal"
17.35 „Imbir i Cytryna"
18.00 S. „Komisariat"
18.45 „Moja historia"
19.00 „Info Wilno"
19.20 „Wileńszczyzna w obiektywie"
19.25 „Studio Wilno"
19.55 S. „Na sygnale"
20.20 „Szlakiem miejsc niezwykłych"
20.30 „Program informacyjny"
20.55 „Pytanie dnia"
21.05 S. „Warto kochać"
21.50 „Anna Dymna – spotkajmy się"
22.15 S. „M jak miłość"
23.00 „Odnaleźć Zaginione"
23.25 „Info Wilno"
23.45 „Wileńszczyzna w obiektywie"
23.50 „Studio Wilno"
00.20 „Przestrzeń pamięci"
00.55 S. „Komisariat"

LRT TV

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo"
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości"
9.00 S. „Policja Kryminalna Linzu"
9.45 S. „Schnell ermittelt"
10.35 S. „Kancelaria prawnicza"
11.25 S. „Doc Martin"
12.15 „Zgaduj i zgaduj"
12.45 „Kto i dlaczego?"
13.15 S. dok. „Miasta nad wodą"
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości"
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo"
16.30 S. „La Promesa – pałac tajemnic"
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij"
18.00 „Kto i dlaczego?"
18.30 Ważna godzina
19.30 Przyjazna Litwa
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Paris Police 1905"
22.15 S. „Fargo"
23.20 S. „Kancelaria prawna"
00.10 S. „Doc Martin"

6.00 S. anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry"
7.00 S. „Pani chłopka"
8.00 „Miłość od pierwszego wejrzenia"
9.00 S. „Świeża krew"
10.00 S. „Monika potrzebuje miłości"
11.00 S. „Odległe miasto"
12.00 „Miłość od pierwszego wejrzenia"
13.00 „Bogacz i biedaczka"
13.30 „Varka Labdarkė. Dziennik targowy"
14.00 S. „Pułapka miłości"
15.00 S. „Bajka nocy"
16.00 Wiadomości
16.20 S. „Velvet"
17.20 „Dobry wieczór, Litwo"
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport"
19.27 „Pogoda"
19.30 Będzie wszystkiego
20.00 „Komisarz Rex"
21.00 „Varka Labdarkė. Dziennik targowy"
21.30 Wiadomości
22.30 „Kto zabił Maggie Moore?" komedia
00.30 S. „FBI"

LRT PLIUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej"
6.02 Gen ciekawości
6.30 „Poranne dźwięki"
9.00 Studio Aktualności LRT
10.00 Dzień dobry, Litwo
12.30 Menora
13.00 7 dni w Kownie
13.30 Spacery
14.00 Zgaduj i zgaduj
14.30 Koncert
16.00 Odblaski
16.30 „Dziki świat Eglė" film dok.
17.30 „Jak to zbudowano?" film dok.
18.15 Jestem
18.30 S. „Dziedzictwo"
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Tragiczny los Rosemary Kennedy"
20.30 Panorama21.00 „Temat dnia
21.30 „Udław się tym pytaniem. Frank Zappa własnymi słowami" film dok.
23.05 Gen ciekawości

6.30 „galvOK"
9.00 S. „Kobiety kłamią lepiej"
10.00 S. „W wirze miłości"
11.00 S. „Komisarz Rex"
12.00 S. „Sami"
14.00 S. „Dzikie pszczoły"
15.00 „Simpsonowie"
16.00 „Wiadomości TV3"
16.27 „Pogoda TV3"
16.30 „Pomoc TV"
18.30 „Wiadomości TV3"
19.20 „Sport TV3"
19.27 „Pogoda TV3"
19.30 S. „Szczęśliwy dom"
20.00 S. „Miłość to miłość"
21.00 „Wieczorne wiadomości TV3"
22.00 „Ognisty podmuch 2" dramat
00.05 S. „Prawo i porządek"

BTV

6.00 „Moja kuchnia najlepsza"
7.30 „Realna mistyka"
8.30 S. „Hudson & Rex"
9.30 S. „Kod"
10.30 S. „Mentalista"
11.30 S. „Truckerzy"
12.30 S. „911"
13.30 „Moja kuchnia najlepsza"
15.00 „Poniżej pokładu"
16.00 S. „Kod"
17.00 S. „Mentalista"
18.00 „Orły lombardu"
18.30 TOPLYGA Mistrzostwa piłki nożnej
21.00 „S.W.A.T.: Miasto w ogniu" film fab.
22.50 „Gracz" thriller

lrytas.tv

05.00 „Rozmowy nad morzem"
05.30 „Przetrwać do jutra"
06.00 Wszystko jest mierzone
06.30 24/7
7.30 Godzina z Valatką.
08.30 S. „Oskarżenie przeciwko carowi"
9.30 TV Wolność
10.30 „Ameryka – wielka podróż" film dok.
11.30 24/7
12.30 „Paulis i Saulius" film dok.
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary"
15.30 Chcę pracować
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Sad i ogród
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Niekochani"
19.30 Lato na wzgórzu
20.00 Reporter
20.30 „Wieczne Światło" dramat
22.30 Reporter
22.58 Pogoda
23.00 Litwa na żywo

VIASAT

06.00 „Mężczyźni z gór"
08.00 S. „Alarm dla Cobra 11"
09.00 S. „Chicago Fire"
10.00 „Sprzątacze domowi"
11.00 „Wojny magazynowe"
12.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe"
13.00 S. „Romeo i Julietta z Cherkass"
14.00 „Dron"
15.00 „Mężczyźni z gór"
17.00 S. „Chicago Fire"
18.00 S. „Alarm dla Cobra 11"
19.00 „Skazani" dramat
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe"
21.00 „Kurier Francuski z Liberty, Kansas Evening Sun" dramat
23.20 „Ma" dramat

6.00 S. „Kakao"
7.00 S. „Zatraceni w miłości"

eprasa.pl bfd4aba6bf

8.00 S. „Niewidoma"
9.00 S. „Dziennik medium"
10.00 S. „List pożegnalny"
11.00 S. „Mistrzowie zbrodni"
12.00 S. „Tajemnice Majorki"
13.00 S. „Prawo i porządek"
14.00 S. „Specjalistka"
15.00 S. „Anupamaa"
15.35 „Mangal Lakshmi"
16.30 S. „Niewidoma"
18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills"
19.00 S. „Rezydent"
20.00 S. „Prawo i porządek"
21.00 S. „Bez śladów"
22.55 S. „Wydział Osób Zaginionych"
23.55 „Tajemnice Brokenwood"

TVP 1

06.50 S. „Akacjowa 38"
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"
08.30 „Studio Raban"
09.00 „Serwis Info"
09.15 S. „Kolumbowie"
10.20 S. „Ranczo"
11.05 S. „Komisarz Alex"
12.00 S. „Ojciec Mateusz"
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes"
13.40 Rok w ogrodzie Extra
14.00 „Planeta Ziemia"
15.00 S. „Splątane losy"
16.00 „Serwis Info"
16.25 „Kolarstwo"
18.00 „Teleexpress"
18.25 „Jaka to melodia?"
19.05 „Reporterzy"
19.25 S. „Akacjowa 38"
20.30 „Program informacyjny"
20.55 „Pytanie dnia"
21.30 S. „07 zgłoś się"
22.30 „Fighter " film fab.
00.40 „Tour de Pologne"

TVP KULTURA

07.15 „Gwiazdozbiór TVP Rozrywka"
07.40 „Tamte lata, tamte dni"
08.20 S. „Rawhide"
09.25 „Luz i dźwięki" film anim.
10.00 S. „Niewiarygodne przygody Marka Piegusa"
11.05 „W deszczowy dzień w Nowym Jorku" film obycz.
12.50 „Głos Carusa – narodziny nagrań muzycznych" film dok.
14.05 S. „Angielskie śniadanie"
15.10 S. „Hrabina Cosel"
18.00 S. „Niewiarygodne przygody Marka Piegusa"
19.15 S. dok. „Dźwięk Nowego Jorku"
19.55 S. „Rawhide"
21.00 „Basen" film fab.
23.15 „Pisklę" film fab.
00.55 „Muzyka Alhambry" film dok.
01.55 „Kulturalni"

TVP POLONIA

07.00 „Panorama"
07.30 „Wspólnota ponad granicami"
07.55 „Jak smakuje Polska?"
08.30 „Pytanie na śniadanie"
12.30 „Szlakiem miejsc niezwykłych"
12.50 Przepis dnia
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Blondynka"
14.50 „Pięknie przyprawiONA"
15.10 Kulturalni
16.00 Serwis Info
16.10 „Kiedyś to było..."
16.40 „63. KFPP w Opolu"
17.00 S. „Zaraz wracam"
17.30 S. „Barwy szczęścia"
18.00 „Gra słów. Krzyżówka"
18.30 „Teleexpress"
18.50 „Teleexpress Extra"
19.15 „Słownik polsko@polski"
19.45 „Panorama"
20.20 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Czas honoru"
22.15 S. „Królowa Bona"
23.20 „Tajemnice kultowych seriali"
00.15 Panorama

TVP HISTORIA

07.20 „Był taki dzień"
07.25 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
07.30 „Słownik polsko@polski"
07.55 „Było, nie minęło"
09.30 S. „Czterdziestolatek"
10.25 „Ex Libris"
10.45 „Radio Powstańcze „Błyskawica"
10.50 „Człowiek, który rozpoczął Powstanie" film dok.
11.35 „W sercu Ameryki"
12.30 S. dok. „Wyspy Kanaryjskie"
13.20 „ROK 1981. Kalendarium"
13.25 „Pomiędzy – 1944–1945"
14.45 „Flesz historii"
15.05 S. „Królowie"
15.30 S. „Czterdziestolatek"
16.20 „Szczawno. Uzdrowisko Książęce" film dok.
17.05 „Sensacje XX wieku"
19.05 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
19.15 S. „Tajemnica Enigmy"
19.55 „Powstanie Warszawskie dzień po dniu"
20.00 „Historia Polski"
20.45 „Koło historii"
21.15 S. „Oficerowie"
22.00 „Radio Powstańcze „Błyskawica"" film dok.
22.50 „Umrzeć za Warszawę" film dok.
23.40 „Był taki dzień"
23.45 „Testament Żurowskiego" film dok.
00.35 „Sensacje XX wieku"

TRWAM

00:30 Tam, gdzie Bóg płacze
01:00 Słowo życia
01:05 Świat w obrazach
01:10 Informacje dnia
01:30 Sól ziemi
01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Msza święta z Jasnej Góry
03:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Leonem XIV
03:15 Rozmowy niedokończone
04:20 Różaniec
04:50 Od Lutra do Marksa ¬ Historia Kościoła
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Tam, gdzie Bóg płacze
06:10 Sanktuaria polskie
06:30 Odpowiedzialni za Kościół
07:00 Dulce et decorum est pro Patria mori
08:00 My trzymamy z Bogiem
08:55 Kartka z kalendarza ¬ Powstanie Warszawskie
09:00 Informacje dnia
09:15 Wieś to też Polska
10:15 Słowo życia
10:20 Mateczniki Polskości
10:30 Baśniowy teatr lalek
10:55 Święty na każdy dzień
11:00 Informacje dnia
11:15 Rozmowy niedokończone
12:20 Stan Bezpieczeństwa Państwa
12:30 Warto być ojcem
12:45 Muzyczne chwile
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Nabieja – kawałek Polski w Ugandzie
14:00 Skorpion w stalowej trumnie. Władysław Drelicharz
14:30 Msza święta z Jasnej Góry
15:20 Muzyczne chwile
15:30 Perła krakowskiego kapłaństwa
16:00 W górę Rio Negro
16:50 Ma się rozumieć
17:00 Informacje dnia
17:10 Sanktuaria polskie
17:30 Porady Medyczne Bonifratrów
18:00 Świadkowie
18:30 Moja parafia
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 Rozmowy niedokończone
20:25 Święty na każdy dzień
20:30 Poznajemy Polskę
20:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Kartka z kalendarza ¬ Powstanie Warszawskie
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
23:25 Maratończyk

Discovery CHANNEL

7.00 „Mistrzowie samochodów"
9.00 „Jak to działa?"
10.30 „Aukcje zagubionego bagażu"
12.00 „Łowcy staroci"
17.30 „Aukcje zagubionego bagażu"
18.00 „Inny garaż"
19.00 „Jak to jest zrobione?"
21.00 „Program o przetrwaniu"
23.00 „Zapomniane i porzucone"

eprasa.pl bfd4aba6bf

Po 600 latach wróciły bociany

Po ponad sześciuset latach nieobecności bociany białe znów pojawiły się w Derbyshire w środkowej Anglii. Trzy młode ptaki zostały wypuszczone na teren Willington Wetlands — odnowionego obszaru mokradeł, który ma stać się miejscem odbudowy populacji tego gatunku w regionie Midlands.

Bociany zniknęły z Derbyshire i okolic około XIV wieku, głównie z powodu utraty siedlisk oraz polowań. W ostatnich latach pojedyncze osobniki pojawiały się w regionie, ale nie pozostawały tam na tyle długo, by założyć gniazda.

Celem projektu jest stworzenie stabilnej populacji bocianów, które w przyszłości będą mogły żyć na wolności i ponownie stać się częścią krajobrazu Midlands.

Fot. Pixabay

Najdłuższe miasto w Polsce

Jelenia Góra to miasto, które zaskakuje nie tylko malowniczym położeniem u stóp Karkonoszy, ale także swoją niezwykłą rozciągłością.

Długość miasta — według różnych źródeł — wynosi od ponad 30 do nawet 37 kilometrów. Choć po reformie administracyjnej Jelenia Góra utraciła status stolicy województwa, wciąż pozostaje jednym z najbardziej wyjątkowych miejsc na Dolnym Śląsku.

Określenie „najdłuższe miasto w Polsce" nie jest jednoznaczne i zależy od przyjętej metody pomiaru. Można brać pod uwagę liniową rozciągłość administracyjną, dystans pomiędzy skrajnymi punktami czy długość tras przebiegających przez miasto. W tym ostatnim przypadku konkurencję dla Jeleniej Góry stanowią największe polskie metropolie, takie jak Warszawa czy Gdańsk.

Jednak to właśnie Jelenia Góra wyróżnia się zwartym, miejskim pasem, który ciągnie się przez znaczną część Kotliny Jeleniogórskiej.

Wakacje all inclusive już się znudziły

Według danych platformy Pinterest Business, wyszukiwania hasła turystyka przygodowa wzrosły w tym roku aż o 75 proc. Trend ten jest popularny zwłaszcza wśród przedstawicieli milenialsów i pokolenia Z, którzy zdecydowanie od wakacji w formie all inclusive wolą przygodę.

Adrenalina i wyzwania fizyczne to nowy sposób na oczyszczenie głowy, oderwanie się od presji zawodowej czy wszechobecnej presji wpisanej w dorosłe życie. Pierwsze pokolenie jest już nią przytłoczone, a drugie właśnie boleśnie się z nią zderza.

Wakacje nastawione na wysiłek fizyczny i ekstremalne przeżycia kryją się pod wyrażeniem darecation. To połączenie dwóch słów: dare oznacza odważyć/ośmielić się, zaś vacation — wakacje.

Fot. Pixabay

Fotomigawka

Miejski koncert na wiolonczeli **Fot. Gabija Šileikaitė, ELTA**

eprasa.pl bfd4aba6bf